

51. заседание

Вторник, 6 март 1927 година

(Открито отъ подпредседателя В. Димчевъ, въ 16 ч. 25 м.)

Председателстващъ В. Димчевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

Присъствуватъ нужното число народни представители, за да бъде заседанието законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Еминъ Тахировъ Агушевъ, Никола Аретовъ, Христо Баевъ, Христо Баралиевъ, Юсеинъ х. Галибовъ, Стойчо Георгиевъ, Мехмедали Герай, Георги Губиделинковъ, Добри Даскаловъ, Владимиръ Димитровъ, Георги Драгиевъ, Димитъръ Н. Икономовъ, Колю Кожакчиевъ, Димитъръ Каранешевъ, Добри Манасиевъ, Калоянъ Маноловъ, Христо Мариновъ, Янаки Молловъ, Никола Мунановъ, Стоянъ Омарчевски, Кръстю Пастуховъ, Стефанъ Пейчевъ, х. Георги х. Петковъ, Димитъръ Пешевъ, Александъръ Радоловъ, Георги Семерджиевъ, Пандо Сидовъ, Петъръ Тодоровъ, Димитъръ Яневъ и Иванъ п. Янчевъ)

Съобщавамъ, че Бюрото на Събранието е разрешило отпущъ на следнитъ народни представители:

На г. Димитъръ Нейковъ — 1 день;
На г. Коста Лулчевъ — 2 дни;
На г. Димитъръ Бъровъ — 4 дни;
На г. Георги Семерджиевъ — 3 дни;
На г. Димитъръ Икономовъ — 4 дни;
На г. Милю Милевъ — 4 дни;
На г. Владимиръ Начевъ — 2 дни;
На г. Иванъ Петровъ — 15 дни;
На г. Калоянъ Маноловъ — 4 дни;
На г. Страшимиръ Георгиевъ — 4 дни;
На г. Димитъръ Каранешевъ — 2 дни;
На г. Александъръ Радоловъ — 1 день;
На г. Димитъръ Гичевъ — 1 день и
На г. Христо Гориевъ — 4 дни.

За следващитъ народни представители ще питамъ Събранието.

Народниятъ представителъ г. д-ръ Константинъ Стапшевъ моли да му се разреши 25 дни отпущъ за заминаване въ странство. Които сж съгласни да му се даде исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Пандо Сидовъ моли да му се разреши 3 дни отпущъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 18 дни отпущъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Колю Кожакчиевъ моли да му се разреши 3 дни отпущъ по домашни причини. Ползувалъ се е съ 22 дни отпущъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Владимиръ Димитровъ моли да му се разреши 10 дни отпущъ по болестъ. Ползувалъ се е досега съ 16 дни отпущъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Съобщавамъ, че сж постъпили:

Отъ Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — законопроектъ за разрешаване на Валико-Търновската градска община да сключи заемъ. (Вж. прил. Т. I, № 58)

Отъ същото министерство — законопроектъ за разрешаване на Ямболската градска община да сключи заемъ. (Вж. прил. Т. I, № 59)

Отъ Министерството на финанситъ — законопроектъ за временно измѣнение на чл. 126 отъ закона за тютюна. Вж. прил. Т. I, № 60)

Ще ви се раздадатъ.

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Имамъ честь да ви прочета следния указъ: (Чете)

„У К А З Ъ“
№ 2

НИЕ, БОРИСЪ III,

съ Божия милость и народната воля

Царь на българитъ,

По предложението на Нашия председателъ на Министерския съветъ, министъръ на вътрешнитъ работи и народното здраве, представено Намъ съ доклада му отъ 3 мартъ т. г. подъ № 291,

„Постановихме и постановяваме:

„I. Да приемемъ оставката на министра на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ г. Кимонъ Георгиевъ и да възложимъ управлението на Министерството на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ на министра на народното просвѣщение г. Никола Найденовъ.

„II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия председателъ на Министерския съветъ, министъръ на вътрешнитъ работи и народното здраве.

„Издаденъ въ София на 3 мартъ 1928 г.

„БОРИСЪ III“.

„Председателъ на Министерския съветъ, министъръ на вътрешнитъ работи и народното здраве: А. Ляпчевъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Малиновъ.

А. Малиновъ (д): Г. г. народни представители! Позвовете ми да кажа нѣколко думи по прочетения отъ г. министъръ-председателя указъ.

Г. министърътъ на желѣзницитъ си е подалъ оставката, оставката е приета, публикуванъ е въ „Държавенъ вестникъ“ указътъ за това, който току-що се прочете. Прочитането на указа не се съпроводи съ нѣкои други обяснения, за да разбере народното представителство, на що се дължи оставката на г. министра на желѣзницитъ. Като-че-ли нищо не е станало. Народното събрание следъ прочитането на указа, се готви чисто и просто да мине на дневенъ редъ. Като-че-ли оставката на г. министра на желѣзницитъ е само негово лично дѣло и дѣло на онзи, който е побързалъ да я приеме: като-че-ли оставката на г. министра на желѣзницитъ е една вътрешна, домашна работа на онѣзи, които управляватъ страната, работа, която не трѣбва да интересува политическитъ фактори въ страната, въ първа линия — Парламента.

Съ такова едно разбиране на тази оставка надали би се съгласили нейниятъ авторъ, защото неговото убеждение е, че тази оставка не е продуктъ на случайно настроение, на капризъ, на единъ рицарски жестъ, тъй неумѣстенъ въ нерицарскитъ времена, въ които ние живѣемъ. Азъ оставамъ при убеждението, че тази оставка е единъ политически актъ, едно начало на борба въ изпълнение на граждански, на депутатски дългъ, борба на единъ министъръ противъ политиката на оня кабинетъ, членъ на който той довчера е билъ.

Азъ искамъ да мисля, че тая борба не се изчерпва само съ прочитането на указа, — указъ, който заповѣда на министра да напусне министерското кресло и да заеме нашето, депутатското. Ако тая оставка се изчерпва само съ единъ указъ, който повелява на министра да не смущава спокойствието на Кабинета, въ такъвъ случай ние на тая борба, на тая оставка за мене е капитулация, е едно разкъпване за една побързана, за една погрѣшна стѣпка.

Г. г. представители! Азъ искамъ да мисля, че г. Кимонъ Георгиевъ не ще посрещне прочитането на указа само като единъ зритель, че той ще вземе думата, ако не днесъ, утре, той ще иска да даде съдържание, смисълъ на своята акция, че той ще иска да я обясни. Истина е, че уважаваниятъ г. Кимонъ Георгиевъ не е вече това, що бѣше вчера — той

не е вече министърът, той е само народен представител, наш другар и, като така, няма, освен морален ангажимент да отговори на питанятия, които му се отправят от народни представители за причините, които са го принудили да сложи своята оставка. Това е така.

Но, ако това би могло да се каже за него, досущ същото право не може да се признае на г. министър-председателя. Той има не само моралния, според негово скромно разбиране, но и формално конституционния, парламентарния дълг да оповести в Събраниято, прочитайки указа, кои са причините за оставката на довчерашия негов другар и кои са целите, що преследва тя. Възвисяването от тия причини, научили ги, ние можем било да се съгласим с г. министър-председателя, че той добре е разрешил задачата, която повдига тая оставка, като е приел тая оставка и е поискал да се издаде надлежният указ, било пък ще намерим, че тия причини сагат въпроса малко по-широко, по-издълбоко, че тия причини сочат, какво изобщо политиката на Кабинета би тръбвало да бъде сложена за обсъждане или на трибуната на Народното събрание, или пред надлежните и мбрдавните фактори въ страната.

Г. г. народни представители! Има нещо, което характеризира ръководителите на нашата политика. Това е тяхната самонадеяност, тяхната надменност, тяхното бравурно или незачитане на общественото мнение, на Парламента. Хвърлете само един поглед наиззад, спрете се върху някои голъми политически моменти въ нашата история, спомнете си, да кажем, за суспендирането на конституцията, опитите за нейното ревизиране, сключването на заем, обявяването на война — по всички тия въпроси изпълнителната власт, под която конституцията разбира короната и министрите, обикновено е следвала политиката на свършените факти. Изпълнителната власт е смътала, че тя може да разреши тия голъми въпроси и след тяхното разрешение да ги даде на обсъждане от Парламента. Политиката на *fait accompli*-то е най-възлюбената политика въ България. А кой не знае онези фатални грешки, пред които страната се е намирала не един път, поради тая политика на *fait accompli*?

Ето защо въпросите, съ които сигурно е свързана оставката на г. Кимонъ Георгиев, са въпроси от голъма политическа важност и те би тръбвало да бъдат тук обяснени, разяснени, прогласени. Това би било въ интереса на всички ни.

Според негово скромно разбиране, прочетените укази е само част, половината от едно цяло, наречено чистична министерска криза. Втората половина е оставката на самия министър. И най-малкото, което тръбваше да се стори, то е прочитането не само на указа, но и на оставката. Аз не казвам, че това нещо, което искам днес, е нѣйде написано или нѣйде казано — не, аз казвам, че това го иска времето, въ което ние живѣем, важноста на въпроса. Толкова.

Г. г. народни представители! Всичките въпроси, които буди тая оставка, са тѣй голѣми, щото заслужава съ тях да се занимае единъ Парламентъ. Нима тоя Парламентъ за тия въпроси не би могъл да намери единъ часъ свободно време, когато той намира вече става три дни да разисква една филология, сложена върху базата на политика и една политика, сложена върху базата на граматика — дали трѣбва да остане или не трѣбва да остане една буква. Аз не отричамъ важноста на тия дебати, но въ всичките тия дебати въ времената, въ които живѣемъ, аз намирамъ една пропъх на дѣлътъ политически проблеми, които са съ сложни за българския политически животъ.

Г. г. народни представители! Нито въ миналото, още по-малко сега, ще поддържамъ, че оставката на единъ министър, членъ въ единъ даденъ кабинетъ, може да наложи оставката на кабинета. Такава една теория е абсурдна, най-малко е приложима за случаните, когато причините на оставката на единъ министър трѣбва да се дирятъ въ самия него: да кажемъ, министърътъ заболѣлъ, или билъ въ недобри отношения съ своите колеги, или ималъ нѣкои недоразумения по своя ресоръ съ кабинета. Всичко това може да завърши съ оставката на министра, съ прочитането на единъ указъ и толкова. Аз отивамъ по-далечъ. Аз намирамъ, че дори когато оставката на министра е продиктувана отъ съображения политически, засѣгащи цялата политика на кабинета, или нѣкои отъ голѣмните отрасли на тая политика — дори тогава не неизбежно тя слага въпроса за оставката на кабинета. Защо? Твърде понятно защо. За това, че ако бихме приели тая теория, въ такъвъ случай всѣки министъръ би разполагалъ съ съдбата на кабинета,

тогава, когато това е право на министър-председателя. Ами тамъ той е председателъ, тамъ той е първи министър, че разполага съ съдбата на своя кабинетъ. Това е така.

Но ние тукъ няма да решаваме формални въпроси, нѣкаква формална задача, кое е по-правилно и кое е по-малко правилно. Ние ще трѣбва да погледнемъ на нѣщата тѣй, както са тѣ. А всѣкъде, и въ наши собствени срѣди, са смѣта, че оставката на г. Кимонъ Георгиевъ слага единъ въпросъ голѣмъ, но които би било желателно да бъдатъ освѣтлени всички, които би било желателно да се решатъ следъ едно всестранно обсъждане. Тѣ ще се решатъ и безъ него, г. Кимонъ Георгиевъ — въ това не се съмнявамъ — както са се решавали подобни въпроси, но това пакъ ще каже, че ние навлизаме въ една политика, която е характерна за нашия животъ — политиката на *fait accompli*.

Ако оставката на г. Кимонъ Георгиевъ е свързана съ въпроса за заема, приета, тя повдига два въпроса: или заемътъ утре да бъде сключенъ и проекто-заемътъ ще бъде внесенъ въ Събраниято и сигурно министър-председателятъ ще каже: „Вие ще имате тогава възможностъ да си кажете думата, какво отъ това, че ти е дадена въ свръзка съ заема“ — това е така, ще си кажемъ думата по заема, това е нашъ дългъ, или, по-добре, ще я кажатъ ония, които иматъ нужната компетенция по този въпросъ да излязатъ на тази трибуна — или пъкъ обратното: заемътъ не ще бъде сключенъ, и тогава г. министър-председателятъ ще каже: „Това, което искате, ако го е искалъ и г. Кимонъ Георгиевъ, става — няма заемъ. Какво искате вие? Почекайте, има правителство, което мисли“.

Мисли, следователно, при тия обяснения, че сме все тамъ, дѣто бѣхме преди години, а трѣбва да направимъ крачка напредъ. И днесъ, като вчера, като преди година, две, три, като-чези управниците искатъ да кажатъ на тоя народъ, на тоя Парламентъ: „Ние си вършимъ работата, недейте ни безпокои, недейте ни тревожи, ние носимъ отговорностъ“ — типичната, стереотипната, известната на всички фраза — „Ние обичаме България, бѣдете спокойни!“ Азъ съмъ най-спокойниятъ. Защото не се съмнявамъ, че правителството ще понесе отговорности за своите решения дори тогава, ако то не би искало да ги носи. Това е въ реда на нѣщата. Че сте обичали България, въ това не се съмнявамъ. Но готовността да носите отговорностъ и да обичаше България, колкото и да е това много, все е малко, за да бѣдете предпазени отъ една фатална грешка. Искатъ се гаранции. Тия гаранции азъ съглеждамъ въ всестранното обяснение, пакъ въ рамките на възможното, на ония причини, на ония цели, които преследва оставката на г. Кимонъ Георгиевъ. Колкото да я смѣтатъ нѣкои, че тя е фракционна — може да е такава, азъ не знамъ — все пакъ мисли, че тя не е една играчка. Съ оставки никой не играе и шеговито никой не повдига голѣми въпроси.

Не ще завърша кратката си речъ съ предложението: идете си! То би било смѣшно. Правителствата не си отиватъ за това, защото нѣкой казалъ: „Идете си“, че това би било желателно нѣкому. Не, те си отиватъ по причини, които вие знаете по-добре отъ мене.

Азъ искамъ въ днешния денъ друго. Азъ моля г. министър-председателя да зчете Парламента, да зачете българския народъ, да му каже истинските причини на тая оставка, която му е създава нему лично — не се съмнявамъ — неприятности и която е турила въ тревога не само партизани, които чакатъ „смущение води“, но която е турила въ тревога и общественици, които искатъ да знаятъ що става, на какво се дължи тая оставка. Защото навънъ се мълви, че оставката е претекстирана отъ преговорите за заема, но, тя визира цялата политика на Кабинета. Така ли е? Кажете. Кажете го, най-после, ако не по други съображения, поради едно: дали тази оставка е незавременна и може да злоупотреби нашите делегати, или, напротивъ, тази оставка благоприятствува за разрешението на въпроса за заема. Какво върно има въ всичко това? Нима, г. г. народни представители, всичко това е тѣй дребнаво въ сравнение дори съ голѣмия и малъкъ ерѣ, че Народното събрание може да мисли чисто и просто на днешенъ редъ и да отпочне пакъ своите талмудически речи? Неужели въпросътъ за правописа е по-важенъ отъ въпроса, за който азъ тукъ говоря?

Позволете ми една поскромностъ. Азъ мисля, че когато отправимъ апелъ, г. министър-председателятъ да ни удостои съ единъ обяснение, възможни за него, ставамъ отзвукъ, откликъ не само на желанията тукъ (Сочи лѣвицата), но на желанията на цялия Парламентъ. Ако азъ эле съмъ го разбралъ, ако азъ презротно тълкувамъ, че Парламентътъ иска да знае къде се води България, тогава г. министър-председателятъ е правъ, да му даватъ оставка, да ги приема, да ги прочита, да си кара работата, а ние да седимъ, да мълчимъ и да търпимъ. (Ръкоплѣскания отъ демократите).

Председателстващъ В. Димчевъ: Думата има народниятъ представителъ г. Илия Георговъ.

И. Георговъ (р): Г. г. народни представители! Оставката на г. Кимонъ Георгиевъ не е продиктувана отъ лични неговни съображения. Отъ обясненията, които се дадоха отъ г. министъръ-председателя, и отъ обясненията на самия г. Кимонъ Георгиевъ излиза, че оставката е подадена по политически съображения, по съображения, че той не се е съгласилъ съ готовността на кабинета да се превърне Народната банка отъ държавна въ акционерна, като засега акционеритъ да бъдатъ български поданици. Дори ако се приеме това обяснение, дадено отъ г. министъръ-председателя, все пакъ Народното събрание трѣбва да се изкаже, дали може то да допусне една държавна банка, каквато е Народната, да се превърне въ акционерна, дори ако акционеритъ бъдатъ български поданици. Народното събрание трѣбва да се произнесе, като има предъ видъ услугитъ, които прави емисионната Народна банка. На първо мѣсто емисионната Народна банка срещу кредита, който тя има възъ основа металическата наличностъ, издава банкноти. Издава ги споредъ кредита на тая банка предъ българския народъ. Щомъ е тъй, за Народното събрание е много важно да може емисионната банка да отговаря точно на кредита, който ѝ дава народътъ, защото, ако спадне нашиятъ книженъ левъ, всички оѣзи, които притежаватъ издаденитъ банкноти, които ги иматъ на ръце, отъ това спадане ще згубятъ, а притежателитъ на банкноти съставлятъ голѣма частъ отъ българския народъ.

Втората служба, която има да извършва Народната емисионна банка, е да раздава кредитъ на всички банковни учреждения равнопѣрно, справедливо, преди всичко да отпусна кредитъ въ достатъченъ размѣръ на нашитъ кооперативни сдружавания.

Третата служба, която извършва емисионната банка, е да дава нужното улеснение на българската държава, когато тя ще има нужда отъ чужди девизи за външнитъ изплащания.

Предъ насъ въ тоя моментъ се явява въпросътъ: тѣзи три служби дали ще може да ги изпълнява, както трѣбва, една емисионна банка, която ще се обърне въ една частна акционерна банка на български поданици даже? Безспорно е, че не ще може да изпълнява тѣзи служби тъй, както би ги изпълнявала Народната банка, ако се запази такава, каквато е сега.

Ето защо оставката на г. Кимонъ Георгиевъ е мотивирана отъ политическо съображение. И ние, народнитъ представители изъ срѣдата на опозицията и изъ срѣдата на мнозинството, сме живо заинтересовани по този въпросъ. И ако ние отдаваме реално значение на министерската отговорностъ, ако не я покриваме съ една мъгла, съ каквато обикновено се покрива у насъ министерската отговорностъ, ние ще трѣбва да молимъ г. министъръ-председателя да даде обяснения върху политическия мотивъ на тая оставка.

Не може да ни се възразява, че тия обяснения сега не могатъ да се дадатъ затова, защото въпросътъ за заема не е разрешенъ. Тѣмъ това съображение трѣбва да ни накара да искаме обяснение. Заемътъ, който искаме да сключимъ сега, не е обикновенъ заемъ, не е отъ тия заеми, каквито ние сме сключвали преди войнитъ. Тоя заемъ е свързанъ съ името на Обществото на народитъ и неговия съветъ. И ако се допусне предварително нашата Народна банка да се обърне въ една частна акционерна банка и ако правителството би се съгласило да приеме тая форма, ние ще бъдемъ ангажирани или, по-право, правителството ще ни ангажира предъ Обществото на народитъ. Но понеже ние имаме голѣмъ интересъ да бъдемъ добре съ Обществото на народитъ, понеже ние имаме нужда отъ неговото разположение по много важни въпроси, то ние ще трѣбва да се изкажемъ преди правителството да ни ангажира предъ Обществото на народитъ, за да може нашето мнение по въпроса за заема да се знае предварително, преди Съветътъ на Обществото на народитъ да се произнесе. По тоя начинъ ние ще избѣгнемъ да предизвикаме едно незадоволство въ срѣдата на Обществото на народитъ. Така че предварително ние ще трѣбва да се изкажемъ по тоя въпросъ.

И понеже въпросътъ за засема има голѣмо политическо значение, азъ поддържамъ мнението на г. Малиновъ, че г. министъръ-председателятъ е длъженъ, възъ основа принципа на отговорността на министритъ, да се изкаже по тоя въпросъ, да даде всичкитъ обяснения, за да може и народното представителство да каже своето мнение.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Статевъ.

Х. Статевъ (нар. д): Г. г. народни представители! Днесъ, въ сегашното заседание, ние ликвидираме формално съ прочитането на указа отъ г. министъръ-председателя съ една оставка на министъръ отъ кабинета. Вие си спомняте каква голѣма бѣше изненадата за всички ни въ миналото заседание, когато се разнесе известието, че министърътъ на желѣзницитъ, г. Кимонъ Георгиевъ, си е подалъ оставката. Изненадата бѣше толкова по-голѣма, че единъ день по-рано г. министъръ-председателятъ излизе въ печата съ едно комюнике, въ което обяви на общественото мнение въ страната, че по всички въпроси, свързани съ уговарянето и разрешението на искания отъ Обществото на народитъ заемъ, Министерскиятъ съветъ, всички министри сѣ напълно единодушни. Вие си спомняте следъ това, г. г. народни представители, противоречието, което се прозрѣ въ различнитъ известия по тази оставка, противоречие между твърденията, отъ една страна, на г. министъръ-председателя и, отъ друга, на министра на желѣзницитъ, г. Кимонъ Георгиевъ, по въпроса, кога е подадена оставката — дали това закъснение, съ което се оповестя тази оставка, не може да се такува като едно злоупотавяне на официалнитъ делегати, които отиватъ въ Женева да отстаиватъ интереситъ на страната по разрешението на заема?

Азъ отивамъ и по-нататъкъ. Ние чухме преценки по тази оставка, преценки, които сѣ различни. Отъ една страна, за жеста на г. министра на желѣзницитъ се каза, че това е жестъ на единъ загриженъ синъ на страната. Но ние чухме и преценки, че това е едно въроломство, което иде да злоупотави Кабинета въ единъ решителенъ моментъ, когато се отстаиватъ интереситъ на България.

На всичко това ние не можемъ да дадемъ въра дотогава, докогато то е съдържание въ известията и въ антропофиетата на различнитъ вестници. Спрямо всѣки отъ тѣзи вестници ние можемъ да имаме нужното резервиране, за да дадемъ съответното осмисляне на едно или друго известие.

Но, г. г. народни представители, когато се ликвидира този въпросъ, когато г. министъръ-председателятъ излизе да прочете указа за неговата ликвидация, когато, отъ друга страна, слуховѣтъ не сѣ престанали да циркулиратъ, когато, главно, нашитъ официални представители въ Женева отстаиватъ каузата на България по единъ въпросъ, който не е въпросъ на болшинството, а е въпросъ на държавата, на голѣмитъ, на върховнитъ интереси на страната, българскиятъ Парламентъ не може да мине току-тъй, мълкомъ по този въпросъ, безъ да получи едно освѣтление, турено въ всички ограничения и въ най-тѣснитъ рамки, които трѣбва да му постави отговорниятъ министъръ-председатель, когато той ще даде своитъ обяснения и когато ще засегне въпроси, толкова деликатни за разрешението на голѣмия въпросъ за заема.

Ето защо съ тази малка мотивировка азъ напълно подкрепямъ и подчертавамъ молбата, да ни се дадатъ освѣтления. Ние не следваме никаква процедура нито на правилникъ, нито на уставъ. Обществото е раздражено. Ние всички се приближихме къмъ Камарата и видѣхме интересъ въ гражданството, което заобикаля Народното събрание. Погледнете галеритъ и ложитъ тукъ и вие ще видите, че у него има единъ интересъ, благодарение на всичко онова, което ние наблюдавахме до този моментъ.

Та, следователно — подчертавамъ — молбата ни, именно молба къмъ г. министъръ-председателя, е, той да освѣтли Парламента поне въ тѣзи рамки, въ които се е задоволил да освѣтли днесъ болшинството.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата г. министъръ-председателятъ.

Министъръ-председатель А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Твърде естествено е, дето г. г. ораторитъ се заинтересуваха да знаятъ нѣщо повече отъ това, което съобщава указътъ. Но азъ ще следвамъ не примѣра за дейността, когато е билъ министъръ-председатель г. Малиновъ, но неговитъ думи, които сега каза, че или днесъ, или утре ще трѣбва да се отговори.

А. Малиновъ (д): Г. Кимонъ Георгиевъ може да отговори утре, но Вие — днесъ.

Министъръ-председатель А. Ляпчевъ: Ще Ви се отговори.

Дълга да успокоя и г. Статевъ, че никакъв упрѣкъ противъ г. Кимонъ Георгиевъ не може да се хвърли, тъйвъ, какъвто обичатъ да лансиратъ любопитстващитѣ. (Рѣкоплѣскания отъ явкои сговористѣ) И това ще се разясни.

Колкото за г. Илия Георгиевъ, мога и него да успокоя. Нѣма да стане никакво превръщане на Народната банка, която е съ държавенъ капиталъ, въ акционерна банка, безъ да знае и безъ да се сезира съ въпроса Народното събрание. (Рѣкоплѣскания отъ сговориститѣ) Контролътъ е вашъ и тогава ще си кажете думата.

Сега, предъ видъ на факта, че ние бидохме посетени тукъ презъ м. ноемврий отъ цѣлия финансовъ комитетъ, предъ видъ на факта, че нашитѣ делегати въ декемврийската сесия не можахъ да постигнатъ едно благоприятно разрешение на нашия въпросъ и поискана отлагането му за тази, мартенската сесия, предъ видъ на факта, че тѣ сега сѣ тамъ и тъкмо тия дни, тъкмо въ тая минута азъ трѣбва да отговарямъ — защото всѣка минута е скѣпа — азъ моля почитаемото народно представителство, предъ видъ на всичко казано, да се съгласи съ моето предложение, което направихъ, когато ми се отпрати интерпелацията за преговоритѣ по заема. Тогава казахъ, че на 15 мартъ, когато се приключатъ преговоритѣ, тази интерпелация ще добие своя отговоръ. И днесъ заявявамъ, че идущия четвъртъкъ, когато е 15 мартъ, ще се дебатира интерпелацията по преговоритѣ за заема и съименно нѣма, че въ тѣзи дебати ще се дадатъ всички разяснения отъ надлежитѣ страни и за това, което интересува господата, и доколко и въ какво г. министърътъ на желѣзницитѣ е билъ заинтересованъ по тѣзи преговори и кое го е заставило да държи едно друго становище. Азъ, обаче, смѣя да заявя, че г. министърътъ на желѣзницитѣ, който е билъ единъ отъ трудолюбивитѣ, единъ отъ добросъвестнитѣ министри по своя ресорть, и по този свой актъ той действува по негови лични, обаче патриотически съображения, и ще има възможностъ, когато дойде редъ, да ги защити съ достойнство. (Продължителни рѣкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Това е моето предложение.

Председателстващъ В. Димчевъ: Пристъпваме къмъ дневния редъ.

Първата точка отъ дневния редъ е първо четене законопроекта за отмиѣняване закона за общъ български правописъ, продължение разискванията.

Има думата народниятъ представител г. Никола Мушановъ.

Обаждатъ се: Нѣма го.

А. Малиновъ (д): Въмѣсто нашия ораторъ г. Мушановъ, азъ говорикъ за ъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата г. министърътъ на народната просвѣта.

Министъръ Н. Найденовъ: Азъ имахъ случай подробно да се изкажа по вѣсенния законопроектъ. Азъ се спрѣхъ на всички възражения, които се направиха по постановлениата, които се съдържатъ въ законопроекта. Смѣтамъ за излишно днесъ да се повръщамъ на всички тия въпроси, които се засегнаха и изчерпиха. При това припомнямъ моето заявление, че всички онѣзи възражения, които се направиха въ свързка съ вѣсенния законопроектъ, ще се иматъ предъ видъ и ще бъдатъ обсъдени въ парламентарната комисия по Министерството на народната просвѣта.

При тая моя декларация, азъ моля почитаемото Народно събрание да приеме по принципъ законопроекта, а въ комисията ще се спремъ на всички ония възражения, на всички ония пожелания, които се изказаха отъ тая страна (Сочи лѣвницата) и отъ тая страна (Сочи дѣсницата). (Рѣкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Председателстващъ В. Димчевъ: Ще се гласува. Които приематъ на първо четене законопроекта за отмиѣняване на закона за общъ български правописъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — одобряване предложението за освобождаване Държавната печатница отъ мито, данъци, такси и берии за внасянитѣ отъ нея презъ 1928 г. машини, тѣхнитѣ части, консомативни материали и пособия.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 54)

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ предложението за освобождаване Държавната печатница отъ мито, данъци, такси и берии за внасянитѣ отъ нея презъ 1928 г. машини, тѣхнитѣ части, консомативни материали и пособия, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 31)

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — одобряване предложението за приемане на държавна служба Михай Сабо, унгарски подданикъ, и Йосифъ Шквара, чехословашки подданикъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 53)

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ предложението за приемане на държавна служба Михай Сабо, унгарски подданикъ и Йосифъ Шквара, чехословашки подданикъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 32)

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — одобряване предложението за приемане на общинска служба чужда подданица — Татьяна Петрова Благовещенска.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 57)

Председателстващъ В. Димчевъ: Които одобряватъ предложението за приемане на общинска служба чужда подданица, Татьяна Петрова Благовещенска, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 33)

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — одобряване предложението за одобрение на новия български текстъ, който ще замѣни сегашния, на чл. 21, алинея втора отъ конвенцията между царство България и Чехословашката република относително взаимната правна защита и съдебна помощъ въ областта на гражданското и търговското право, подписана въ София на 15 май 1926 г., обнародвана въ „Държавенъ вестникъ“ брой 282 отъ 17 мартъ 1927 г.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 49)

Председателстващъ В. Димчевъ: Които одобряватъ предложението за одобрение на новия български текстъ, който ще замѣни сегашния, на чл. 21, алинея втора отъ конвенцията между царство България и Чехословашката република относително взаимната правна защита и съдебна помощъ въ областта на гражданското и търговското право, подписана въ София на 15 май 1926 г., обнародвана въ „Държавенъ вестникъ“ брой 282 отъ 17 мартъ 1927 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. I, № 34)

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ — одобряване предложението за одобрение на международнитѣ конвенции за автомобилното движение и движението изъ пѣтищата.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита двѣтѣ международни конвенции, заедно съ мотивитѣ къмъ тѣхъ — вж. прил. Т. I, № 55)

Председателстващъ В. Димчевъ: Които одобряватъ предложението за одобряване международнитѣ конвенции за автомобилното движение и движението изъ пѣтищата — като заглавие — съ следния текстъ:

Чл. 1. Одобрява се международната конвенция за автомобилното движение, съставена отъ пълномощницитѣ на правителствата на държавитѣ, участвували въ международната конференция въ Парижъ отъ 20 до 24 априлъ 1926 г.

Чл. 2. Одобрява се международната конвенция за движението изъ пѣтищата, съставена отъ пълномощницитѣ

на правителствата на държавите, участвували въ международната конференция въ Парижъ отъ 20 до 24 априлъ 1926 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 35)

Пристъпваме къмъ точка седма отъ дневния редъ — одобряване предложението за задържане на окръжна служба по ведомството на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството руски подданици-специалисти, както и за приемане на нови такива на общинска служба, докато се явятъ българи за същите служби.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 38)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които одобряватъ предложението за задържане на окръжна служба по ведомството на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството руски подданици-специалисти, както и за приемане на нови такива на общинска служба, докато се явятъ българи за същите служби, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 36)

Пристъпваме къмъ точка осма отъ дневния редъ — одобряване предложението за приемане на държавна и окръжна служба по ведомството на Министерството на земледѣлното и държавнитъ имоти руски подданици, ветеринарни лѣкари.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 36)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Падаревъ.

Н. Падаревъ (д. сг): Бихъ помолилъ г. министра да съобщи на Народното събрание, и сега ли, когато гласуваме това предложение, още се чувствува недостигъ отъ ветеринарни лѣкари, за да се приематъ чужденци на такава служба.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министърътъ на Земледѣлното и държавнитъ имоти.

Министъръ Д. Христовъ: Борбата съ заразителнитъ болести между добитъка, която е предприело министерството, изисква единъ голѣмъ персоналъ. Този персоналъ, съ който министерството разполага, не е достатъченъ. Трѣбва да има повече хора, за да може организацията на борбата да бѣде по-добра и да се постигнатъ ефикасни резултати. Трѣбва да се назначатъ още много хора, но при липса на такива, азъ отправямъ молба къмъ Народното събрание да се съгласи да бѣдатъ назначени поне тия двама души.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ прочетеното предложение за приемане на държавна и окръжна служба по ведомството на Министерството на земледѣлното и държавнитъ имоти руски подданици, ветеринарни лѣкари, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, приема се. (Вж. прил. Т. II, № 37)

Пристъпваме къмъ точка девета отъ дневния редъ — одобряване предложението за продължение съ още три години оставането на държавна и окръжна служба руски подданици, ветеринарни лѣкари.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 35)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Грънчаровъ.

Д. Грънчаровъ (з. в): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Още отъ първата извънредна сесия въ Народното събрание започнаха да се внасятъ маса предложения за приемане чужденци на държавна, окръжна и общинска служба. Респективнитъ министри, които внасяха тѣзи пред-

ложения, на критикитъ, които имъ се отправяха по този поводъ, винаги отговаряха, че необходима нужда налагала това приемане, поради липсата на български подданици, които да заематъ тѣзи служби. Даже наскоро се приеха пакъ по едно такова предложение на държавна служба учители въ прогимназии, въ гимназии, милосердни сестри, назидателка въ Народната библиотека и т. н., все защото нѣмало достатъчно подготвени български подданици.

Мене ми прави много лошо впечатление този фактъ и особено сега, когато г. министърътъ на земледѣлното прави пакъ предложение за приемане на служба по неговото ведомство преди малко на двама души ветеринарни лѣкари, сега пакъ на други 24 души. Въ мотивитъ си той казва, че поради голѣмата нужда отъ ветеринарни лѣкари иска да бѣдатъ назначени тия господа.

На всички ви е известно, че въ разнитъ факултети на нашия университетъ се ограничи числото на студентитъ, които могатъ да постѣпватъ поради една друга причина, която е въ противовѣсъ на тази, по която сега се иска назначаването на тия хора на държавна служба. Каза се отъ г. министра на просвѣтата, че поради това, че нашиятъ университетъ изкарва хора, които не могатъ да заематъ каквато и да е държавна, окръжна и общинска служба, намаля се числото на студентитъ, които се приематъ въ Университета.

Г. министърътъ на земледѣлното иска тия 24 души руски подданици, ветеринарни лѣкари, да бѣдатъ приети на държавна служба за още 3 години. Когато нашиятъ ветеринаренъ факултетъ въ София тази година ще даде около 25 души ветеринарни лѣкари; когато впоследствие, презъ тия 3 години, също ще излизатъ отъ тоя факултетъ 25—30 души ветеринарни лѣкари българи; когато имаме чувствително число български подданици, които изследватъ ветеринарна медицина въ чужбина, иска се отъ г. министра на земледѣлното за 3 години още да останатъ на държавна и окръжна служба тия хора, а тия наши българи . . .

Ц. Цвѣтковъ (д. сг): Позволете, г. Грънчаровъ.

Д. Грънчаровъ (з. в): Ще вземете думата.

Ц. Цвѣтковъ (д. сг): Това не е договоръ за 3-годишенъ срокъ.

Д. Грънчаровъ (з. в): Г. Цвѣтковъ, защо г. министърътъ на земледѣлното не направи поне това, което прави г. министърътъ на благоустройството, който въ своето предложение за приемане на чужденци на държавна служба казва: „При липса на български подданици“, ами иска се напосоко да бѣдатъ приети тия хора? Той не иска да направи това, той продължава срока. Азъ знамъ мнозина българи, които съ свършили ветеринарна медицина и искатъ да постѣпятъ на служба, но не се назначаватъ. Тѣмко така е.

Н. Падаревъ (д. сг): Щомъ знаете такива случаи, г. Грънчаровъ, нѣма освенъ да ги посочите конкретно.

Д. Грънчаровъ (з. в): Ще ги посоча.

Н. Падаревъ (д. сг): Посочете: едикои си български подданикъ желае да бѣде назначенъ и не му се дава работа.

Д. Грънчаровъ (з. в): И днесъ, г. г. народни представители, когато отъ всички страни се заговаря за запазване интереситъ на българската държава, на българския народъ, на българското производство, когато въ платформитъ на родолюбивитъ организации се поставятъ точки съ такова съдържание, каквото е точка 7 въ платформата на съюза „Българска родна защита“, която гласи: „Създаване по-ефикасни закони за закрила на българското производство, трудъ и търговия, на всички българско“, или точка 9 отъ същата платформа, която гласи: „Ограничение по законодателенъ редъ нахлуването на чужденцитъ въ страната, за да не отнематъ храната на българитъ, и строго прилагане на тия закони“ . . .

Н. Падаревъ (д. сг): Г. Грънчаровъ! Никой народетъ представител нѣма да вдигне рѣка за оставане на служба чужди подданици, когато има българи.

Д. Грънчаровъ (з. в): Г. Падаревъ! Назначаването на чужденци на държавна служба е станало система, въпрѣки че маса българи сѣ безъ работа. Азъ мога да посоча маса

случаи. По военното ведомство и по ведомството на Министерството на земледелието и по ведомството на Министерството на търговията се предпочитат чужденци, а се пренебрегват българите.

Н. Пъдаревъ (д. сг): Тогава позволете, г. Грънчаровъ, да кажа, че ние не изпълняваме нашия дългъ. Въ всеки случай г. министърътъ дължи отговоръ.

Д. Грънчаровъ (з. в): Азъ ще ви посоча Горна-Джумая, Св. Врачъ, Мехомия, където като военни капелмайстори служатъ руснаци, при наличността на българи, които състояли пленници въ Трикери, които състоявали интереси на България и българския народъ при Криволакъ, Черна и т. л. — тѣзи хора не ги приематъ на служба, а приематъ руснаци. Днесъ, когато нашиятъ Университетъ ще даде нужното число ветеринарни лѣкари, за да бъдатъ назначени на тѣзи вакантни длъжности, иска се да бъдатъ назначени за още три години руснаци. Това е една система, която е въведена отъ днешното правителство и съ която система азъ ще моля, г. г. народни представители, да бъде скъсано, защото тя зле излага и самото правителство, и българския народъ.

Безъ да се простирамъ повече, заявявамъ, че ние никога не сме били съгласни съ този начинъ на действие, и въ този случай също така не ще се съгласимъ да бъде продълженъ срокътъ за службата на тия руснаци, а същевременно изказвамъ и протеста на нашата парламентарна група за този начинъ на действие: да се пренебрегватъ български подданици, а да се предпочитатъ чужденци, които може би ще бъдатъ нужни на единични личности и групи, но не и на българския народъ. (Ражкопѣския отъ земледѣлци — крико Врача).

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пъдаревъ.

Н. Пъдаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Тѣзи дни вестниците съобщава, че повече отъ 20 души български подданици съ държали коловкумъ за ветеринарни лѣкари. Азъ сѣтамъ, че това може би не е известно на г. министъра на земледелието и затова добре е да се провери, дали въ този моментъ, когато Народното събрание е сезирано да гласува това предложение, нѣма налице български подданици, които да заематъ тѣзи служби. Ако ние дадемъ разрешение да бъдатъ назначени за още три години чужденци, но-мъчно ще бъде на български подданици да заематъ тѣзи служби.

Въ всеки случай, ако г. министърътъ настоява да бъде гласувано това предложение, азъ предлагамъ, разрешението на Народното събрание да бъде само за една година.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министърътъ на земледелието и държавните имоти.

Министъръ Д. Христовъ: Г. г. народни представители! Азъ не виждамъ смисъла на този протестъ на г. Грънчарова и на исковата група за една съвсемъ невинна работа. Ние можемъ да минемъ и безъ тия ветеринарни лѣкари, ние можемъ да минемъ и съ половината ветеринарни лѣкари отъ тия, които се намиратъ на държавна служба, но всичкиятъ въпросъ е каква работа ще вършимъ. Вие протестираете, но знаете ли какви епидемии върлуватъ по нашия добитѣкъ и какви грамадни загуби имаме? Ами че ние за унищожения добитѣкъ, заболѣлъ отъ сапъ, има да плащаме милиони и милиони. Вие не сте надникнали въ министерството да видите каква работа се върши. И когато не организираме тази борба срещу епидемическитъ болести по нашия добитѣкъ, вмѣсто да получимъ вашата подкрепа, макаръ и само морална, вие дождате тукъ да говорите работи, които нѣматъ абсолютно нищо общо съ тази борба.

Въ отговоръ на това, което каза г. Пъдаревъ, ще кажа: може да бъде убеденъ г. Пъдаревъ, какво тия хора, на които искатъ да се продължи срокътъ на службата, вършатъ своето полезно дѣло въ България; че тѣ съ един отъ участниците въ тази борба, която води министерството срещу епидемическитъ болести по добитѣка. Макаръ ветеринарниятъ факултетъ да дава нови млади питомци, тѣ ще трѣбва да минатъ по тоя редъ, тѣ ще трѣбва да прекаратъ известенъ стажъ, пъкъ даже и тогава тѣ не ще бъдатъ школовани достатъчно, за да водятъ борба съ опаснитъ епидемически болести по добитѣка. Касае се въпросътъ за единъ разходъ отъ 400—500 хиляди лева, които ще бъдатъ дадени на чужденци, . . .

Д. Зографовъ (з. в): Съ съмнителни знания.

Министъръ Д. Христовъ: . . . затуй защото нѣма българи съ тѣхната опитностъ, и работата на които да е дала практически резултати. Какво да направимъ, г. г. народни представители? Да се откажемъ отъ тѣхното съдействие, отъ тѣхната помощъ ли, за да спестимъ тѣзи 300—400 хиляди лева, а пъкъ да нанесемъ отъ друга страна на нашето селско стопанство една загуба, която възлиза на десетки милиони лева? Да ви кажа и друго. Ако бихъ могълъ да дамъ руси, които да познаватъ български езикъ и ако тѣ биха могли да изпълняватъ агрономическа служба, азъ не бихъ се подвоумилъ не 10, не 20, ами 110 души да назнача затуй, защото съ необходими.

Д. Зографовъ (з. в): Вие имате голѣма слабостъ къмъ руснацитъ.

Д. Грънчаровъ (з. в): Пренебрегватъ българи, за да взематъ руснаци.

Министъръ Д. Христовъ: Вие намѣсто да излизате да правите възражения, трѣбваше мълчаливо да подкрепите това предложение.

И така, г-да, необходимостта на службата и интереса на българското селско стопанство налагатъ, тия хора, които сега се намиратъ на служба, да се задържатъ и за въ бъдеще.

Д. Зографовъ (з. в): Искате ли да Ви се каже какви съ тия хора, за които се застъпвате?

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Славчо Дръновски.

С. Дръновски (з): Г. г. народни представители! Фактъ е, че ние имаме нужда отъ ветеринарни лѣкари, защото по моитъ сведения доста вакантни мѣста за такива имаме и днесъ. Отъ друга страна, вие знаете, че нашата страна често пъти се заплашва отъ болести отъ съседнитъ намъ страни, противъ които болести трѣбва навреме да се загрижимъ, за да бъдатъ взети съответнитъ мѣрки и да запазимъ страната отъ тѣхъ. Но, г. г. народни представители, азъ сѣтамъ, че тѣкмо това, което каза г. Пъдаревъ, трѣбва да го имаме предъ видъ въ този моментъ. Искане се сега отъ насъ да продължимъ съ още 3 години срока за задържане на държавна служба ветеринарни лѣкари чужди подданици и то въ моментъ, когато преди нѣколко дни съ държали коловкумъ — точно не знамъ — доста младежи българи, свършили въ странство по ветеринарната медицина. Днесъ случайно срещнахъ единъ отъ тия младежи, който е ходилъ въ министерството и искалъ мѣсто, обаче съ му отказали. Не знамъ по какви съображения — нѣмахъ време да проверя, но човѣкътъ е свършилъ въ странство . . .

Д. Грънчаровъ (з. в): Съ отличие, съ много добъръ успѣхъ.

С. Дръновски (з): . . . съ отличие.

П. Анастасовъ (с. д): Сигурно декларация не е полезна.

С. Дръновски (з): Този младежъ не го назначаватъ, а въ сѣщия моментъ се иска да продължимъ съ три години задържането на държавна служба на ветеринарни лѣкари руси.

Не отказвамъ, че г. министърътъ трѣбва да има грижата, защото той носи отговорностъ, но нека този фактъ се има предъ видъ.

Ето защо, предъ видъ на това, че може би следъ нѣколко месеци нови наши младежи ще свършатъ ветеринарна медицина, азъ сѣтамъ, че най-умното въ случая би било, ако — както приехме по-рано по Министерството на благоустройството инженери — това предложение се приеме съ уговорката: приематъ се на държавна служба дотогава, докато се явятъ българи, които да ги замѣстятъ. Азъ правя това предложение и моля Парламентътъ да приеме тази формула: да продължимъ срока за задържането на държавна служба на тия ветеринарни лѣкари чужди подданици дотогава, докато се явятъ българи, които да ги замѣстятъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това е много широка врата, защото на българинът, който ще се яви, може да му се каже, че нѣма цензъ, че нѣма практика и пр.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавните имоти.

Министъръ Д. Христовъ: Кѣмъ това, което казахъ преди малко, трѣбва да добавя още и следното: нѣма българинътъ, на който, ако е отговарялъ на условията, да му е била отказана служба. Всички наши подданици, които сѣм се посветили на това дѣло, знаете добре, че сѣм приемани на служба; не сме отказвали да бѣждатъ назначавани на държавна служба. Ако има такива случаи, за каквито говори г. Дрѣновски, ще си взема бележка, и ви заявявамъ, че тѣзи лица ще бѣждатъ назначени, защото и сѣм тѣзи ветеринарни лѣкари руски подданици, които сѣм на служба сега у насъ, не е достатъченъ, пакъ повтарямъ, персоналетъ за борбата, която има да водимъ съ разнитѣ болести между добитъка въ нашата страна. Вратитѣ не сѣм закрити, такива лица ще бѣждатъ назначавани, стига да отговарятъ на условията. Ако знаете конкретни случаи за неназначаване, съобщете ми ги и заъ ще ги разследвамъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 38)

Д. Грънчаровъ (з. в) и други: Малцинство е.

П. Анастасовъ (с. д): Да се гласува предложението на Пждаревъ — да се продължи срокътъ за една година.

Председателстващъ В. Димчевъ: То е все сѣщото.

Д. Грънчаровъ (з. в): Нѣмаше болшинство.

Председателстващъ В. Димчевъ: Ако оспорвате, то е другъ въпросъ:

Д. Грънчаровъ (з. в): Нѣмаше болшинство.

Председателстващъ В. Димчевъ: Азъ констатирахъ болшинство. Добре, ще повтора гласуването. Които приематъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство.

П. Анастасовъ (с. д): Пребройте ги. Квесторитѣ сѣм за това — да броятъ гласовѣтѣ. 20 души гласуватъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Пристигваме кѣмъ точка десета отъ дневния редъ — **второ четене законопроекта за стоковитѣ борси.**

Моля докладчика г. Ангелъ Томчевъ да докладва законопроекта.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ комисията станаха известни измѣнения въ законопроекта за стоковитѣ борси. Едни отъ тѣзи измѣнения иматъ редакционенъ характеръ, а други се продиктуваха отъ целесъобразностъ.

Едно отъ по-важнитѣ измѣнения е следното.

Споредъ първоначалния текстъ на чл. 5 отъ законопроекта, членоветѣ на стоковата корпорация се дѣлѣха на редовни и извънредни. Кои сѣм редовни и кои извънредни, това се опредѣляше отъ управителния съветъ на корпорацията. Сега комисията измѣни този членъ въ смисълъ, че членоветѣ сѣм едни, не се дѣлятъ на редовни и извънредни — първо; и, второ, че тѣхното опредѣляне не става отъ управителния съветъ на корпорацията, а ги опредѣля самиятъ законъ.

Съображенията за това измѣнение сѣм: първо, да се даде възможностъ на по-голъмо число членове да бѣждатъ въ борсовата корпорация и, второ, ако се дадѣше възможностъ членоветѣ да се опредѣлятъ отъ управителния съветъ на корпорацията, то това би дало мѣсто на несъобразности, на неприятности и, главно — на нееднакво прилагане на закона въ всички борсови корпорации. (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за стоковитѣ борси“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

* За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 4.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ не поддържамъ, че по всѣки законопроектъ съответната комисия ще трѣбва да излиза съ печатанъ докладъ за своята работа, особено тогава, когато измѣнения, които тя е направила, нѣматъ особено значение, не засѣгатъ сѣщността на постановленията въ законопроекта. Обаче прѣскаатъ се слухове, че решенията на комисията по този законопроектъ сѣм се мѣнявали, не сѣм излѣзли въ края на краищата онѣзи, които сѣм били поддържани въ известенъ моментъ.

Е добре, за честта на Парламента, за достойнството на Парламента, азъ моля комисията да сезира Народното събрание съ печатанъ докладъ. Г. министърътъ на търговията нѣма да отрече, че е сезиранъ отъ стоковитѣ борси съ специално изложение по този въпросъ. И ако това е така, Народното събрание не трѣбва да бѣде въ мѣгла, а ще трѣбва ясно и положително комисията да му каже какво е решавала и какво е приела.

Правя предложение законопроектътъ да не се разглежда, докогато комисията не раздаде на народното представителство своя докладъ напечатанъ.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): Раздаденъ е печатанъ докладъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има печатанъ докладъ на комисията, г. Пждаревъ.

Министъръ Ц. Боборевски: Да, има докладъ. Ако искате да Ви освѣтля, г. Пждаревъ, за кой случай се касае изложението на стоковитѣ борси.

Н. Пждаревъ (д. сг): Извинете тогава. Азъ не знаехъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема заглавното на законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Стоковитѣ борси сѣм официални тържища, където се срѣщатъ търговци и борсовитѣ посрѣдници, за да уговорятъ покупко-продажби на стоки, наемане и навлосване на кораби, превози по сухо и по вода, както и свързанитѣ съ тия сдѣлки застраховки“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 1, моля, да вдигне рѣка, Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2. Всѣка сдѣлка отъ категорията на изброенитѣ въ чл. 1, извършена въ помѣщението на борсата презъ опредѣленитѣ за това часове, или вънъ отъ него въ всѣко време, било чрезъ официаленъ борсовъ посрѣдникъ, било направо между членове на борсовата корпорация, се счита търговска борсова сдѣлка:“

Всѣка такава сдѣлка трѣбва да е регистрирана въ специалнитѣ регистри на борсата.

Борсовитѣ сдѣлки сѣм налични и срочни. Правилницитѣ на борситѣ уреждатъ подробно начинитѣ за сключването и изпълнението на борсовитѣ сдѣлки“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 2, моля, да вдигне рѣка, Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 3. Стоковитѣ борси се откриватъ по ходатайството на търговско-индустриалната камара съ указъ по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда. Тѣ се намиратъ подъ ведомството на Министерството на търговията, промишлеността и труда, което упражнява върховния надзоръ върху тѣхъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 3, моля, да вдигне рѣка, Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 4. Управителниятъ съветъ на всѣка стокова борса опредѣля вида и специфичнитѣ качества на артикулатъ, които ще бѣждатъ предметъ на борсови сдѣлки въ борсата. Решенията на управителния съветъ подлежатъ на одобрение отъ министра на търговията, промишлеността и труда“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 4, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

Борсова корпорация.

Чл. 5. Членъ на борсова корпорация може да бъде всеки търговец, търговско дружество, или кооперативно сдружение, които иматъ зарегистрирана фирма и се занимаватъ съ покупко-продажби на стоки, предметъ на борсови сдѣлки“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 5, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 6. Приемането на членове на борсовата корпорация става отъ управителния съветъ“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 6, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 7. Не могатъ да бъдатъ членове на борсовата корпорация:

- а) непълнолѣтнитѣ, ако и да имъ е разрешено да вършатъ търговия;
- б) сѣдебно запретенитѣ;
- в) лишениитѣ отъ права, до опредѣления въ присѣдата на сѣда срокъ;
- г) спрѣлитѣ платкитѣ си, или несѣстоятелнитѣ, които не сѣ възстановени въ правата си;
- д) осѣденитѣ за измамливо или непредпазливо банкруство;
- е) осѣденитѣ за лъжесвидетелстване, лъжливо заклеване, кражба, присвояване, обсебване, измама, злоупотребление на довѣрие, изнудване и подлогъ;
- ж) чужди подданиитѣ могатъ да бъдатъ членове само съ право на избиратели“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 7, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 8. Всеки членъ на борсовата корпорация има право: а) да сключва борсови сдѣлки самъ или чрезъ свой пълномощникъ, и б) да посещава заседанията на борсата лично или чрезъ свой пълномощникъ“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 8, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 9. Всеки членъ на борсовата корпорация е длъженъ да изпълнява задълженията, които произтичатъ отъ този законъ, правилницитѣ на борсата, решенията на общитѣ събрания и отъ тѣзи на управителния съветъ“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 9, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 10. Действията и опущенията на членоветѣ на борсовата корпорация, които сѣ несъвмѣстими съ задълженията или търговската честъ или моралъ, подлежатъ на дисциплинарни наказания, налагани отъ управителния съветъ, независимо отъ углавната отговорностъ, ако такива съществуватъ.“

Дисциплинарни наказания сѣ:

- а) бележка;
- б) мѣрене;
- в) глоба отъ 500 до 10.000 л. въ полза на борсовата каса;
- г) отстраняване отъ борсата за едно или повече заседания, но не повече отъ единъ месецъ;
- д) изключване отъ борсовата корпорация.

Забележка I. Наказанията по букви а, б и в, когато размѣрътъ на глобата не надминава 1.000 л., не подлежатъ на утвърждение, а тия по букви г, д и в, когато размѣрътъ на глобата надминава 1.000 л., подлежатъ на утвърждение отъ министъра на търговията, промишлеността и труда.

Забележка II. Управителниятъ съветъ може да постанови, щото имената на ония членове на борсовата корпорация, които не сѣ изпълнили задълженията си, да се обявятъ въ помѣщенieto на борсата.“

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 10, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

Общи събрания.

Чл. 11. Общитѣ събрания на членоветѣ на борсовата корпорация биватъ редовни и извънредни“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 11, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 12. Редовното общо събрание се свиква всяка година презъ месецъ септемврий“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 12, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 13. Редовното общо събрание се занимава само съ въпроситѣ, поставени въ дневния редъ и въ всеки случай съ:

- а) отчетъ на управителния съветъ и докладъ на провѣрителния съветъ за изтеклата година и освобождаване на управителния съветъ отъ отговорностъ;
- б) гласуване на бюджета на борсата;
- в) избиране и попълване състава на управителния и провѣрителния съвети;
- г) избиране на 20 кандидати за председатели и членове на борсовия помирителенъ сѣдъ за случаитѣ, указани въ чл. 75 на закона“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 13, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 14. Свикването на редовното общо събрание става по решение на управителния съветъ съ покана, въ която се означава дневниятъ редъ. Поканата се връчва на всички членове на корпорацията поне 15 дни преди датата на свиканото събрание“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 14, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 15. Извънредното събрание може да се свика по решение на управителния съветъ или по искане най-малко на 1/3 отъ всички членове на борсовата корпорация. Въ последния случай се прави писмено предложение до управителния съветъ, въ което се означава целта, датата и дневниятъ редъ на събранието.“

Свикването на извънредното събрание не може да стане по-рано отъ 10 дни и не по-късно отъ 15 дни отъ деня на връчване редовно приподписано предложение до управителния съветъ. Ако въ този срокъ съветътъ не свика събрание, такова се свиква отъ провѣрителния съветъ“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 15, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 16. Дневниятъ редъ на редовнитѣ и извънреднитѣ общи събрания се опредѣля отъ управителния съветъ.“

Ако 1/3 отъ всички членове на борсовата корпорация пожелаатъ да бъде поставенъ нѣкой въпросъ на обсъждане отъ редовното общо събрание, тѣ трѣбва да заявятъ писмено до управителния съветъ на борсата най-късно 10 дни преди деня на общото събрание.“

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 16, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 17. Редовнитѣ и извънреднитѣ общи събрания се считатъ за законни и решенията имъ задължителни, когато присѣствуватъ повече отъ половината членове на борсовата корпорация.“

Въ случай на неявяване достатъчно число членове на едно общо събрание, то се отлага за следующия присѣственъ денъ, указанъ въ поканата, и тогава, независимо отъ броя на присѣстващитѣ членове, решенията по всички сложени въ дневния редъ въпроси се считатъ за законни.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 17, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 18. Решенията на общитъ събрания се взематъ съ вишегласие, при явно гласуване. Бламирането, обаче, на управителния съветъ може да стане само, ако гласуватъ за бламирането повече отъ половината членове на борсовата корпорация.

Забележка. По писмено предложение най-малко на 10 члена и ако събрането реши това съ обикновено болшинство, гласуване може да стане поименно или тайно.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 18, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 19. Заседанията на редовнитъ и извънреднитъ събрания се ръководятъ отъ бюрото на борсата, което подписва протоколитъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 19, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава IV.

Управителенъ съветъ.

Чл. 20. Управителниятъ съветъ на всѣка стокова борса се състои отъ:

а) шестъ делегати, избрани съ тайно гласоподаване отъ редовнитъ членове на борсовата корпорация, които иматъ постоянно мѣстожителство въ седалището на борсата;

б) двама делегати на търговско-индустриалната камара, въ района на която се намира борсата, единиятъ отъ които е главниятъ секретаръ или неговиятъ замѣстникъ, а другиятъ е членъ на сѣщата, отъ седалищния ѝ градъ — преимуществено отъ браншъ, чийто артикули сѣ предметъ на борсови сдѣлки, избранъ отъ общото събрание на камарата;

в) единъ делегатъ на борсовитъ посрѣдници, избранъ отъ тѣхъ съ тайно гласоподаване.

Мандатътъ на избираемитъ отъ борсовата корпорация членове на управителния съветъ е двегодишенъ. Тѣ могатъ да се преимзбиратъ“.

Въ алинея втора на чл. 20 думата „редовнитъ“ се заличава и остава, съгласно измѣнението на чл. 5, само „членовитъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 20, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 21. За изпълнение на решенията и за ръководене на заседанията, управителниятъ съветъ избира изъ своята срѣда едно бюро, състояще се отъ председателъ и двама подпредседатели. Секретарътъ на борсата взема участие въ заседанията на бюрото и на управителния съветъ съ право на съвѣщателенъ гласъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 21, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 22. Управителниятъ съветъ на борсата:

а) прилага закона и правилницитъ на борсата и привежда въ изпълнение решенията на общитъ и извънредни събрания;

б) изработва бюджета на борсата;

в) представлява чрезъ председателя си или неговия замѣстникъ, борсовата корпорация предъ всички власти и трети лица;

г) приготвява проектитъ и измѣненията на борсовитъ правилници;

д) опредѣля съ одобрение на Министерството на търговията, промишлеността и труда размѣра на всички борсови такси;

е) опредѣля какви нови видове стоки могатъ да бждатъ предметъ на борсови сдѣлки;

ж) следи за спазване на сроковетъ и начинитъ за ликвидирание на борсовитъ сдѣлки;

з) представлява всѣка година въ Министерството на търговията, промишлеността и труда годишенъ отчетъ на борсата;

и) грижи се за управлението на борсовитъ имоти;

к) упражнява всички други права и изпълнява всички останали задължения, които сѣ му дадени или възложени отъ закона и правилницитъ на борсата“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 22, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 23. За поддържане на реда въ помѣщението на борсата презъ време на работнитъ часове, управителниятъ съветъ нарежда дежурство, изпълнявано само отъ членоветъ-делегати на борсовата корпорация.

Дежурниятъ членъ има право да налага глоба отъ 100 до 500 л. и да остроява за заседанието отъ помѣщението на борсата лица, които смущаватъ реда и преговоритъ на борсовитъ сдѣлки“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 23, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 24. Управителниятъ съветъ се свиква на заседание отъ председателя или неговия замѣстникъ съ писмена покана.

Заседанията на съвета се считатъ за законни, когато присъствуватъ повече отъ половината негови членове.

Решенията се взематъ съ болшинство на присъствувашитъ членове. Тѣ се вписватъ въ протоколната книга и се приподписватъ отъ всички присъствувачи на заседанието членове.

Забележка. Въ заседанията на управителния съветъ могатъ да присъствуватъ членоветъ на провѣрителния съветъ безъ право на гласъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 24, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 25. Въ случай, че управителниятъ съветъ нарушава законитъ или правилницитъ на борсата, министърътъ на търговията, промишлеността и труда има право да иска разтурянето му отъ окръжния сѣдъ, въ района на който се намира борсата. Сѣдътъ се произнася въ двуседмиченъ срокъ въ разпоредително заседание и опредѣлението на сѣда е окончателно и не подлежи на обжалване.

Въ случай на разтурване на управителния съветъ, министърътъ на търговията, промишлеността и труда възлага управлението на борсата на една комисия, състояща се отъ единъ делегатъ на търговската камара, единъ делегатъ отъ Българската народна банка и отъ единъ борсовъ посрѣдникъ, който ще изпълнява и длъжността синдикъ на борсата.

Изборъ на новъ управителенъ съветъ трѣбва да се произведе най-късно въ месеченъ срокъ, считанъ отъ датата на решението на сѣда за разтурянето на управителния съветъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 25, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава V.

Провѣрителенъ съветъ.

Чл. 26. Бюджетнитъ операции на борсовата корпорация се намиратъ подъ прѣкия контролъ на провѣрителния съветъ. Последниятъ се състои отъ три члена и двама замѣстници, избрани съ тайно гласоподаване на общото събрание на борсовата корпорация измежду членоветъ на сѣщата.

Членоветъ на провѣрителния съветъ се избиратъ за една година съ право на преимзбиране“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 26, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 27. Не могатъ да бждатъ членове на провѣрителния съветъ роднини помежду си или роднини съ членове на управителния съветъ по права линия до четвърта степенъ, по сребърна — до втора степенъ и по сватовство — отъ първа степенъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 27, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 28. Не може да бъде избранъ за членъ на провърительния съветъ бившъ членъ на управителния съветъ, освободенъ отъ тая длъжностъ преди да изтече една година отъ датата на освобождаването му.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 28, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 29. Когато нѣкой членъ на провърительния съветъ по каквито и да е причини (смъртъ, продължително боледуване, изпадане въ несъстоятелност и пр.) не може да изпълнява длъжността си, замѣства се отъ единъ отъ запаснитѣ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 29, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 30. Провѣрителниятъ съветъ следи за правилното и законно упражняване на бюджета на борсата. Той провѣрява въ всѣко време, когато намѣри за удобно, борсовата каса, приходоразходнитѣ книги, документитѣ и ценноститѣ на борсата. Той провѣрява годишнитѣ равномѣтки и докладва за това на редовното общо събрание.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 30, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VI. Секретариатъ.“

Чл. 31. Борсовиятъ секретаръ е началникъ на канцеларията. Той се грижи за нейното редовно функциониране. Нему сж подчинени всички борсови служители.

Борсовиятъ секретаръ трѣбва да има висше образование по стопанско-финансови или правни науки и да владѣе основно писменъ и говоримъ поне единъ отъ тритѣ езици: нѣмски, френски или английски; той се посочва отъ управителния съветъ и се назначава съ указъ по представление на министра на търговията, промишлеността и труда. Уволнението на секретаря става по сжщия редъ. Заваренитѣ отъ настоящия законъ секретари, които не отговарятъ на горния цензъ, могатъ да запазятъ длъжността си по решение на управителния съветъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 31, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 32. Борсовиятъ секретаръ води и лази протоколната книга. Той се грижи за архивата на борсата и приподписва, заедно съ синдика на борсата, всички свидетелства и актове, съ които се констатируютъ цени.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 32, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 33. Всички други служители на борсата се назначаватъ и уволняватъ отъ управителния съветъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 33, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VII.“

Бюджетъ и издрѣжка на борсата.

Чл. 34. Финансовата година на стоковитѣ борси почва отъ 1 октомврий и свършва на 30 септемврий следната година.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 34, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 35. Стоковитѣ борси се издрѣжатъ отъ:
а) членски вноски;

- б) такса за столъ и мѣсто въ борсовото помѣщение;
- в) такса за услуга и съдействие при изпълнение на сключенитѣ борсови сдѣлки;
- г) такса за завеждане дѣла предъ борсовия помирительнъ сждъ;
- д) такса за пристигнали въ седалището на борсата вагони съ стоки, предметъ на борсови сдѣлки;
- е) куртажъ;
- ж) такси отъ сключенитѣ отъ членове на борсата сдѣлки безъ посрѣдници;
- з) приходи отъ абонамента на борсовия бюлетинъ;
- и) глоби;
- к) разни случайни приходи и
- л) субсидии“.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Тукъ е г. министърътъ и той ще подкрепи моята мисль. Азъ присѣстствувахъ въ нѣкои заседания на парламентарната комисия и въ това заседание, въ което се опредѣляха такситѣ по чл. 35. За да се ограничатъ стоковитѣ борси да не налагатъ по-голѣми суми на вагонитѣ съ стоки, пристигнали въ седалището на стоковата борса, ние поискахме да се ограничи размѣрътъ на такситѣ, които стоковитѣ борси могатъ да налагатъ. Комисията бѣше възприела следната редакция: „Такса за пристигнали въ седалището на борсата вагони съ стоки, предметъ на борсови сдѣлки, максимумъ до 50 л.“ Ще дойдатъ маса стоки въ София. Касае се да се намѣрятъ приходи на Софийската стокова борса, която съществува безъ да има сдѣлки. Текста, който минахме, г. министърътъ ще го корегира.

Министъръ Ц. Бобошевски: Не забелязахме.

Р. Василевъ (д. сг): Споредъ тоя текстъ, който е въ закона, може управителниятъ съветъ да опредѣли по 1.000, 2.000, 5.000 л.

Министъръ Ц. Бобошевски: Съгласенъ съмъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. министърътъ се съгласява таксата за пристигнали въ седалището на борсата вагони съ стоки, предметъ на борсови сдѣлки, да бѣде въ размѣръ максимумъ до 50 л.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): Това е таксата, предвидена въ буква „д“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 35 съ добавката, която се съдържа въ предложението на г. Ради Василевъ и която се приема отъ г. министра, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 36. Презъ всѣка финансова година борсата работи въ рамкитѣ на единъ редовенъ бюджетъ, гласуванъ отъ годишното общо събрание на борсовата корпорация, който се утвърждава отъ министра на търговията, промишлеността и труда“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 36, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 37. Решенията на управителния съветъ по бюджетитѣ на борсата се изпълняватъ отъ касиеръ-счетоводителя на сжщата“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 37, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 38. Касиеръ-счетоводителътъ при борсата се назначава отъ управителния съветъ. Той трѣбва да бѣде лице най-малко съ срдно общо или търговско образование“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 38, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 39. Касиеръ-счетоводителътъ при борсата дава гаранция. Размѣрътъ ѝ се опредѣля отъ управителния съветъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 39, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 40. Надлежните органи освобождават документите и предават пратките на получателите след представяне квитанции за платена борсова такса, по чл. 35, буква „д“, ако това е поискано от управлението на съответната борса“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 40, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VIII.

„Надзор върху борсата.“

Чл. 41. Непосредственият надзор върху всяка стокова борса се упражнява от един особен делегат, назначен съ заповед от министра на търговията, промишлеността и труда измежду представителите от търговско-индустриалната камара, в района на която се намира борсата, три лица. Представените три лица трябва да имат висше образование по стопанско-финансови или правни науки.

Обособеният делегат следи за вървежа на работите в борсата, за точното прилагане на закона, правилниците и решенията на общите събрания и на управителния съвет. Възнаграждението на този делегат се предвижда в бюджета на борсата.

Обособеният делегат се уволнява от министра на търговията, промишлеността и труда“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 41, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 42. Обособеният делегат по право присъства в общите събрания и в заседанията на управителния съвет и обръща вниманието им върху допуснатите опущения и нередовности“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 42, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 43. Обособеният делегат, когато намъри за основателно, може да спре изпълнението на решенията на управителния съвет, за което донася незабавно на министра на търговията, промишлеността и труда и иска от него да се произнесе по спорните решения. Ако министърът не стори това в 7-дневен срок, такива решения влизат в законна сила“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 43, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 44. Обособеният делегат е длъжен да донася всеки три месеца в Министерството на търговията, промишлеността и труда за вървежа на работите в борсата, да посочва всички станали опущения и нередовности, ако има такива, и да дава едновременно мнение по какъв начин могат да се отстранят те за бъдеще“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 44, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава IX.

„Борсови посредници.“

„Чл. 45. Борсовите посредници са длъжностни лица, натоварени да сключват сделки по поръчка и за сметка на трети лица“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 45, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 46. Борсовите посредници се посочват от управителния съвет на борсата и се назначават съ указъ по

представление на министра на търговията, промишлеността и труда.

Уволнението на посредниците става по същия ред“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 46, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 47. Числото на борсовите посредници се определя от редовното общо събрание“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 47, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 48. За да бъде пъкой назначен за борсов посредник, трябва да отговори на следните условия:

- а) да е български поданик;
- б) да е навършил 27 години;
- в) да се ползва с граждански и политически права;
- г) да е установена неговата честност и благонадёжност най-малко от пет члена на борсовата корпорация съ писмено свидетелство;
- д) да има най-малко средно общо или търговско образование и тригодишна търговска практика по пъкой от артикулите, предмет на борсови сделки.

Ако кандидатът има висше образование, изисква се двегодишна търговска практика;

- е) да не е спирал платките си да не е обявяван в несъстоятелност;
- ж) да не е осъждан за престъпления, обозначени в чл. 7 на настоящия закон.

За бележка I-ва. Заварените от настоящия закон посредници, които не припояват предвидения образователен ценз, могат да запазят длъжността си по решение на управителния съвет.

За бележка II-ра. Лице, което е прослужило непрекъснато три години като секретар на пъкой стокова борса, може да бъде борсов посредник, макар и да не отговори на условията на буква „д“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 48, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 49. При постъпване на служба борсовите посредници полагат следната клетва: „Обещавам се и се заклевам, че като посредник ще изпълнявам всички наредби относно професията ми, както и всичко, възложено мен от клиентите ми, без да прибягвам до измама, лъжа или други неморални действия; или да се увеличавам от приятелство, вражда, родство, нито от чакане облаги или други цели, като помня, че за всичко това ще отговарям предъ закона и предъ Бога. Заклевам се. Аминъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 49, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 50. Борсовите посредници се считат за търговци. Те трябва да имат регистрирани търговски фирми и специални за целта търговски бюра“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 50, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 51. Борсовите посредници представляват за службата си гаранции, размърът на която се определя от управителния съвет“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 51, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 52. Забранено е на борсовите посредници да се сдружават под каквато и да било форма за извършване на борсови операции за обща сметка“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 52, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 53. Забранено е на борсовите посредници пъкой или косвено да сключват сделки за своя сметка“.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 53, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 54. Борсовият посредник не може да упражнява друга професия. Той не може да бъде пълномощникъ, служащ или представител на търговска фирма, нито агентъ или деятел на каквото и да било дружество, нито пък да влиза като членъ въ управителният или провѣрителният съвети на търговски дружества и банки, които опериратъ съ стоки, предметъ на борсови сдѣлки.“

Забележка. Управителниятъ съветъ може, при изключителни случаи, да разреши временно на борсовитъ посредникъ да се занимаватъ съ сдѣлки, които не са предметъ на операции съ борсови артикули.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 54, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 55. Борсовитъ посредникъ не могатъ да гарантиратъ за изпълнението на сключенитъ чрезъ тяхъ сдѣлки.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 55, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 56. Направенитъ поръчки на борсовитъ посредникъ не могатъ да бъдатъ прехвърляни на други борсови посредникъ, освенъ въ случаи на отпускъ, отстраняване, уволнение, оставка, тежко боледуване и смъртъ. Въ всички тѣзи случаи прехвърлянето става чрезъ борсовия синдикъ или неговия замѣстникъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 56, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 57. Предписанията на чл. чл. 453 до 457, 459 и 460 отъ търговския законъ сж задължителни за борсовитъ посредникъ.“

Водениятъ отъ борсовия посредникъ дневникъ се провѣрява и подписва отъ председателя на борсата и секретаря на борсата.

Въ случай на смъртъ или напускане на длъжностъ, дневникътъ, заедно съ останалитъ служебни книжа, се предаватъ въ канцеларията на борсата.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 57, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 58. Издаденитъ и подписанитъ отъ борсовитъ посредникъ бюлетини и бордера иматъ сила и значение на официални документи.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 58, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 59. Вземанията за обезщетение на вреди и загуби, причинени отъ борсовъ посредникъ, вследствие нарушение или неизпълнение служебнитъ си обязанности, установени предъ помирителния борсовъ съдъ, иматъ привилегии върху гаранцията на виновния борсовъ посредникъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 59, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 60. За посредничеството борсата събира куртажъ, размѣрътъ на който се опредѣля въ правилника на борсата, а разпредѣлението му се извършва отъ общото събрание на борсата корпорация при приемане бюджета на борсата и се утвърждава отъ министра на търговията, промишлеността и труда.“

За сключенитъ отъ членоветъ на борсата сдѣлки безъ посредникъ извънъ или следъ заседанието на борсата, се събира такса, размѣрътъ на която се опредѣля отъ общото събрание на борсата, при приемане на бюджета.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 60, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 61. За нарушения или опущения на задълженията,

възложени отъ този законъ и правилницитъ на борсата, борсовитъ посредникъ отговарятъ и дисциплинарно предъ управителния съветъ, независимо отъ углавната отговорност, ако такава съществува.

Дисциплинарни наказания сж:

- а) забележка;
- б) мѣрене;
- в) глоба до 10.000 л.;
- г) отстранение отъ длъжностъ отъ една седмица до единъ месецъ;
- д) уволнение по установения редъ.

Забележка. Наказанието по букви а, б и в, когато размѣрътъ на глобата не надминава 1.000 л., не подлежатъ на утвърждение, а тия по букви г, д и в, когато размѣрътъ на глобата надминава 1.000 л., подлежатъ на утвърждение отъ министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 61, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 62. Ако наложената глоба не се внесе доброволно въ касата на борсата въ продължение на 10 дни отъ деня на съобщението, тя се събира отъ гаранцията на виновния посредникъ.“

Постигнатитъ суми отъ тѣзи глоби оставатъ въ полза на борсата за образуване фондъ за подпомагане и пенсониране на борсовитъ служащи.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 62, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 63. Управителниятъ съветъ на борсата има право, чрезъ свои пълномощници, да ревизира канторитъ на посредникитъ. За резултата отъ ревизията се състави актъ, въ който се излага положението на намѣренитъ дневници и други служебни книги на посредникитъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 63, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Замѣстване на борсовитъ посредникъ.“

„Чл. 64. Борсовитъ посредникъ могатъ да си служатъ съ свои замѣстници, както и съ врѣщители за събиране и предаване на поръжитъ. Всѣки борсовъ посредникъ може да има само единъ замѣстникъ въ борсата.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 64, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 65. Замѣстникитъ трѣбва да отговарятъ на сжитѣ условия, каквито се изискватъ за назначаване на борсовитъ посредникъ.“

Тѣ се назначаватъ отъ управителния съветъ по предложение на борсовитъ посредникъ, които ще замѣстватъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 65, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 66. Борсовитъ замѣстници сж подчинени на сжитѣ задължения по служба и отговарятъ дисциплинарно по сѣния начинъ предъ управителния съветъ, както и борсовитъ посредникъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 66, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д.сг): (Чете)

„Чл. 67. Замѣстникитъ действуватъ подъ надзора и за смѣтка на борсовитъ посредникъ въ границитъ на пълномощието имъ, превзетъ отъ което, скрепенъ съ подписа на посредника и замѣстника, се предава на управителния съветъ.“

Борсовиятъ посредникъ отговаря за своя замѣстникъ и когато последниятъ превзиди даденитъ му въ пълномощното права.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 67, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Синдикъ на борсата.

„Чл. 68. Борсовият посредникъ, който влиза въ състава на управителния съветъ на борсата, изпълнява и службата синдикъ на тази последната. Той и неговият замѣстникъ се избиратъ по реда, предвиденъ въ чл. 20 т. в отъ настоящия законъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 68, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 69. Назначаването на синдикъ на борсата и неговия замѣстникъ става съ заповѣдъ отъ министъра на търговията, промишлеността и труда. Тѣхниятъ мандатъ е двегодишенъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 69, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 70. Синдикътъ е длъженъ, независимо отъ задълженията, които има по тоя законъ и правилника, да се грижи по нареждане на председателя на управителния съветъ за извършване покупко-продажби за сметка на държавата, съдебниятъ учреждения, публичниятъ администрации, окръжията, общинитъ, благотворителнитъ учреждения и настояществата на недееспособнитъ.

Изпълнението на тѣзи операции той разпредѣля между посредникитъ, които ги извършватъ, съгласно изискванията на съответнитъ закони и правилника на борсата“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 70, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 71. Когато борсовият синдикъ е възпрепятствуванъ да изпълнява длъжността си, той се замѣства отъ замѣстника си“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 71, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава X.

„Помирителенъ борсовъ съдъ.

Подсѣдностъ и съставъ на съда.

„Чл. 72. Всички спорове по изпълнение или неизпълнение на договоритъ въ свързка съ покупко-продажби на стоки, навла, насмъ на кораби, превозъ по сухо и по вода и застраховки, които сѫ предметъ на борсови сдѣлки, възникнали между членове на борсовата корпорация, както и спороветъ по всички регистрирани сдѣлки, сѫ подсѣдни на помирителния борсовъ съдъ и се разглеждатъ задължително отъ него“.

Забележка. На помирителния борсовъ съдъ сѫ подсѣдни сѣдитѣ спорове и между членове и нечленове на борсовата корпорация, ако съществува съгласие между дветѣ страни, изразено въ писмена форма.

Помирителниятъ борсовъ съдъ се учредява при всяка бора. Той се състои отъ: председателъ и двама членове помирители.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! По първоначалния текстъ на чл. 72 въ подсѣдностъ на помирителния борсовъ съдъ се поставяха всички сдѣлки, сключени между членове на борсовата корпорация, изброени въ члена. Комисията, обаче, е вмѣкнала и думитъ: „Както и спороветъ по всички регистрирани сдѣлки“. Понеже азъ бѣхъ само въ едно отъ заседанията на комисията, ще моля г. докладчика сега да обясни какъ е останало това.

Ако се приеме този членъ така, както е сега, тогава, щомъ една сдѣлка, да кажемъ покупка на единъ вагонъ храни, е направена въ Варна, регистрирана е въ Варненската бора, продавачтъ отъ Кюстендилъ ще трѣбва да дойде въ Варна, за да се разплати съ купувача предъ помирителния борсовъ съдъ. Така нито ще се постигне това, което е желалъ законодателятъ, нито пъкъ ще има възможностъ да се даде онова правосѣдие, което се е искало.

Другъ е въпросътъ за членоветъ на борсовата корпорация, които живѣятъ на едно мѣсто и спороветъ между

които могатъ да бѣдатъ дадени за разглеждане отъ единъ изключителенъ съдъ при много по-строги санкции.

Ще моля ако този вмѣкнатъ въ чл. 72 пасажъ остане, да остане така: „както и спороветъ по всички регистрирани сдѣлки, ако странитъ пожелаятъ това“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато законопроектътъ се разглеждаше на първо четене, азъ обърнахъ внимание на г. министъра и на комисията, между сдѣлжитъ, подсѣдни на помирителнитъ борсови сѣдилища, да се вмѣкнатъ и всички онѣзи сдѣлки, които сѫ регистрирани въ борсата, като поддържахъ, че по такъвъ начинъ се осигуряватъ всички онѣзи, които купуватъ стоки, противъ всякаква недобросѣвѣстностъ отъ страна на продавача. Азъ смѣтамъ, че комисията добре е направила като е присла по чл. 72 на борсовитъ помирителни сѣдилища да бѣдатъ подсѣдни всички сдѣлки, които сѫ регистрирани въ борсата. Не се засѣга въ нищо подсѣдността, затова защото и въ закона за гражданското сѣдопроизводство е предвидено, че спороветъ по една търговска сдѣлка може да сѫ подсѣдни на сѣдилището, където се изпълнява тази търговска сдѣлка. И азъ смѣтамъ, че ще бѣде отъ интересъ на нашата търговия, да бѣдатъ сигурни купувачитъ, че, когато се констатира известенъ недостатѣкъ при доставката на стока, какъвто и да е споръ по тази доставка ще бѣде ликвидиранъ на мѣстото, където е купувачтъ. Продавачитъ, като знаятъ тази подсѣдностъ, нека взематъ мѣрки за своитъ искания, за своитъ вземания, да направятъ специаленъ уговоръ или да се осигурятъ, че ще получатъ сумитъ, преди предаването на стоката. Но когато стоката пристигне и се регистрира, нека за всичко онова, което се констатира като неизпълнение задълженията на продавача, той да бѣде така добъръ да отиде тамъ, където стоката е доставена, за да се разреши спорътъ.

Азъ моля да остане редакцията така, както е приета отъ комисията.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Ще се гласува.

Най-напредъ ще гласуваме добавката, която се предлага отъ г. Ради Василевъ, а именно . . .

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Това бѣше въ първоначалния текстъ така.

Р. Василевъ (д. сг): Не бѣше.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Тѣй бѣше. Тамъ се казваше, че тази подсѣдностъ се предвижда, ако странитъ пожелаятъ. Комисията е премахнала думитъ „ако пожелаятъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Съ добавката на г. Ради Василевъ се предлага, щото тамъ, където се казва: (Чете) „Както и спороветъ по всички регистрирани сдѣлки“, да се вмѣкнатъ и думитъ: „ако странитъ пожелаятъ това“.

Който приема това предложение, моля, да вдигне ръка. Менишинство, Събранието не приема.

Който приема чл. 72, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 73. По взаимно съгласие на дветѣ страни, помирителниятъ борсовъ съдъ може да се състои само отъ единъ сѣдия, избранъ по взаимно съгласие отъ странитъ изъ сѣдата на борсовитъ членове.

Длъжността секретаръ на помирителния съдъ се изпълнява отъ секретаря на борсата или неговия замѣстникъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 73, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 74. Искътъ се предявява въ онзи помирителенъ борсовъ съдъ, въ района на която бора е сключена или е трѣбвало да се изпълни сдѣлката или е регистрирана, или е трѣбвало да се регистрира сдѣлката, или пъкъ странитъ сѫ опредѣлили въ писмения си договоръ.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 74, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 75. Всяка от страните посочва по един помирител измежду избраните кандидати за председатели и членове на помирителния борсов съдъ, съгласно чл. 13 буква „г“ от настоящия законъ.

Въ случай че не се постигне съгласие между помирителите относно избиране лице за председател на помирителния съдъ, председателят на управителния съвет и борсата тегли жребие за такъв измежду избраните кандидати за председатели и членове на съда (Чл. 13 буква „г“).

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 75, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 76. Не могат да бъдат председатели и членове на борсовия помирителен съдъ:

- лица, които не са български подданици;
- роднини на страните по права линия неограничено, по съребърна линия до четвърта степен, и по сватовщина до втора степен включително;
- лица, които са заинтересовани от изхода на дѣлото;
- лицата, които са въ съдебен споръ съ едната от страните.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 76, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 77. Когато едната от страните не посочи въ законния срокъ лице за помирител, такъв се избира по жребие измежду лицата, избрани съгласно чл. 13 буква „г“ на настоящия законъ. Жребието се тегли от председатели на управителния съветъ.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 77, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 78. Избраните за председатели или членове на борсовия помирителен съдъ лица не могат да се откажат да вземат участие въ разглеждането на спора безъ уважителни причини; въ случай на отказъ, тѣ отговарятъ съгласно чл. 10 от настоящия законъ.

Тѣ полагатъ следующата писмена клетва: „Обещавамъ се и се заклевамъ, въ името на всемогъщия Богъ, че по дѣлото, за което съмъ избранъ като помирител, ще помогна всичките си сили за щателното разглеждане на всички обстоятелства, които иматъ значение за правилното разрешение на спора, и че ще дамъ решителенъ гласъ по чиста съвестъ и съгласно законите на царството, като помня, че за всичко ще давамъ отчетъ предъ закона и предъ Бога. Заклевамъ се. Аминъ.“

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 78, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Също производство.“

Чл. 79. Искове предъ помирителния борсов съдъ се предявяватъ чрезъ подаване на председателя на управителния съветъ искова молба въ два екземпляра, единиятъ отъ които се връчва на противната страна.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 79, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 80. Молбата трѣбва да съдържа:

- името, презимето, мѣстожителството и занятieto на страните;
- предметъ на спора;
- доказателства, които го подкрепятъ;
- просителенъ пунктъ;
- име и презиме на помирителя.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 80, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 81. Искове, възникнали по сѣлки съ налични стоки отъ вагони, магазини, шлепове, параходи, стифови пр., се предявяватъ най-късно въ 24 часа отъ възникване на спора,

а за всички други сѣлки най-късно 5 дни отъ възникване на спора.

По спорове за тавични вземания, денгуби, навла и застраховки, исковете се предявяватъ предъ помирителния борсов съдъ най-късно 3 месеца следъ датата на възникването имъ.

За бележка. Въ случай на непредявяване искъ предъ помирителния борсов съдъ въ тримесечния срокъ, заинтересованите може да предия такъв предъ гражданския съдебенъ на общо основание.

Въ правилниците на борсата се опредѣлятъ моментите, отъ когато се счита възникването на споровете при различните сѣлки.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 81, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 82. Най-късно 48 часа отъ получаването на исквата молба, председателят на управителния съветъ връчва единия еднообразенъ екземпляръ отъ нея на противната страна, ако живѣе въ сѣдалището на борсата, и въ срокъ 24 часа се изпраща по пощата, ако не живѣе въ него. Ответникътъ има право въ срокъ отъ 48 часа отъ връчването на молбата да представи писмено възрженията си, да посочи доказателствата си и името на помирителя.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 82, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 83. Ако едната отъ спорящите страни не живѣе въ сѣдалището на борсата, длъжна е да посочи мѣстоименикъ — членъ на борсовата корпорация въ сѣдалището на борсата — на когото да се връчватъ по-нататъкъ всички книжа по дѣлото; въ противенъ случай, всички книжа се прилагатъ къмъ дѣлото и се считатъ за редовно връчени.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 83, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 84. Дѣлата се насрочватъ за разглеждане веднага следъ изтичане на предвидения въ чл. 82 срокъ и не по-късно следъ 7 дни отъ този срокъ.

Ако дѣлото не е сложено и по естеството си изисква бързо разглеждане и ако страните лично съ се явили предъ председателя на управителния съветъ заедно съ помирителите си, съставянето на съда и разглеждането на дѣлото може да стане веднага, въ същия день.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 84, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 85. Страните се явяватъ предъ съда лично или чрезъ повѣреници, които могатъ да бъдатъ само членове на борсовата корпорация.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 85, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 86. При решаване на дѣлата, съдътъ се ръководи отъ закона и правилниците на борсата, общите закони на страната, търговските обичаи и справедливостта.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 86, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 87. Въ решенията се посочватъ основанията на съда за решаване на дѣлото.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 87, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 88. Решенията се изготвятъ въ окончателна форма най-късно 48 часа следъ разглеждане на дѣлото.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 88, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 89. Ако при разглеждане на дѣлото се разкрият обстоятелства, за чиято провѣрка е нужно по-дълго време, съдътъ може съ мотивирано опредѣление да отложи постановлението на решението въ окончателна форма най-късно до 1 месецъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 89, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 90. Срещу решенията на борсовия помирителенъ съдъ могатъ да се подаватъ чрезъ председателя на управителния съветъ въззивни жалби въ 7-дневенъ срокъ отъ деня на обявяването на решението, ако е присъствено или отъ деня на съобщението му въ пренсъ — ако е задочно.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 90, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 91. Подадената въззивна жалба не спира изпълнението на решението, освенъ ако за целта се представи обезпечение въ пари или въ държавни ценни книжа. Размърътъ на това обезпечение се опредѣля отъ председателя на помирителния съдъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 91, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 92. Образуваниятъ дѣла по поводъ подадения въззивни жалби се разглеждатъ отъ борсовата помирителна камара.“

Тъ се насрочватъ най-късно въ 15-дневенъ срокъ отъ постъпването на жалбата.

Борсовата помирителна камара се състои отъ двама членове на окръжния съдъ въ района на борсата, избрани отъ общото събрание на съда, единъ отъ делегатитъ на търговско-индустриалната камара (членъ отъ управителния съветъ на борсата) и двама помирителни, посочени по единъ отъ странитъ измежду избранитъ кандидати за председатели и членове на помирителния борсовъ съдъ.

Забележка. Ако нѣкой отъ странитъ не посочи помирителъ, поставя се по начина, изложенъ въ чл. 77 на настоящия законъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 92, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 93. Борсовата помирителна камара заседава въ помещението на борсата и се председателства отъ старшия членъ-съдия.“

Тя се ръководи при разрешаването на дѣлата отъ постановленията на закона за борсовия помирителенъ съдъ.

Длъжността секретаръ-протоколистъ се изпълнява отъ единъ отъ борсовитъ чиновници, назначенъ отъ председателя на управителния съветъ, а канцеларията на съда се завежда отъ секретаря на борсата.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 93, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 94. Образуваниятъ по въззивнитъ жалби дѣла се разглеждатъ отъ борсовата помирителна камара следъ призоваване на странитъ съ призовки. Неявяването на нѣкой отъ странитъ безъ законни причини не спира разглеждането на дѣлото, решението по което се счита присъствено.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 94, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 95. Прѣдъ борсовата помирителна камара се допускатъ повѣренници, които могатъ да бѣдатъ адвокати или членове на борсовата корпорация.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 95, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 96. Срещу решенията на борсовия помирителна камара се допуска обжалване по касационенъ редъ прѣдъ

Върховния касационенъ съдъ. Срокътъ за подаване касационни молби е двуседмиченъ, считанъ отъ произнесение на решенията на борсовата помирителна камара. Молбитъ се подаватъ чрезъ председателя на помирителната камара.

Върховниятъ касационенъ съдъ разглежда образуванитъ по поводъ на тая молба дѣла въ разпоредително заседание, освенъ случаитъ, когато самъ съдътъ постанови да се гледа известно дѣло въ съдебно заседание.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 96, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 97. Въ правилницитъ на борсата се предвижда размърътъ на възнаграждението, което членоветъ на борсовия помирителенъ съдъ и борсовата помирителна камара получаватъ. Размърътъ на възнаграждението на членоветъ на борсовата помирителна камара е въ двоенъ размъръ отъ онова, което се предвижда за членоветъ на борсовия помирителенъ съдъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 97, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Изпълнение на решенията.“

„Чл. 98. Решенията на борсовия помирителенъ съдъ се изпълняватъ веднага по разпореждане на председателя на управителния съветъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 98, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 99. Членъ на борсовата корпорация, който не изпълни доброволно вѣздото въ законна сила решение на помирителния борсовъ съдъ или борсова арбитражна камара, се наказва дисциплинарно по чл. 10 отъ закона.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 99, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 100. Ако диспозитивътъ на решението постановява нѣкакво действие, което трѣбва да се извърши въ борсата, председателятъ на управителния съветъ опредѣля срока за неговото извършване чрезъ синдика на борсата.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 100, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 101. Възъ основа решението на помирителния съдъ или борсовата арбитражна камара, надлежитъ окръжния съдилища издаватъ изпълнителни листове.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 101, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Разноски по дѣлата.“

„Чл. 102. Исковитъ молби, въззивнитъ жалби, касационитъ молби и всички книжа, които се прилагатъ къмъ дѣлата на борсовия помирителенъ съдъ и борсовата помирителна камара, подлежатъ на обгербване, съгласно закона за гербовия налогъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 102, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 103. При завеждане на дѣла прѣдъ борсовия помирителенъ съдъ, борсата събира предварително предвиденитъ въ бюджета и правилницитъ й такси за въ полза на борсовата каса и тѣзи за възнаграждение на помирителитъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 103, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 104. Въ случай на обжалване решенията на помири-

телния съдъ предъ борсовата помирителна камара, плаща се мито 1% върху цената на спорния предмет и берии на общо основание, съгласно закона за гражданското съдопроизводство, както и разности по изпълнение на вълзлитъ въ законна сила решения.

При касационната молба се представя преписъ отъ обтжженото решение и залогъ, съгласно закона за гражданското съдопроизводство.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 104, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава XI.

„Наказателни разпореджания.

„Чл. 105. Членъ на борсата, който съ цель да влияе върху ценитъ на стокитъ, извършва фиктивни сдѣлки и употребява измамливи срѣдства, наказва се съ тъмниченъ затворъ и съ глоба отъ 10.000 л. до 100.000 л. Деянията по този членъ се констатирайтъ отъ управителния съветъ на борсата съ актове, които се изпращаатъ на прокурора при респективния окръженъ съдъ за даване надлеженъ ходъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 84, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 106. Който основе стокова борса безъ предварително разрешение, съгласно чл. 3 отъ настоящия законъ, както и който посещава такава борса, се наказва съ запиране до единъ месецъ и съ глоба до 50.000 л. Такава борса веднага се закрива по нареждане на министъра на търговията, промишлеността и труда.

Деянията по този членъ се констатирайтъ и председателстващъ по начина, указанъ въ чл. 105 на настоящия законъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Въ тоя членъ, г. г. народни представители, е постановено между другото да се наказваътъ нарушителитъ и съ единъ месецъ тъмниченъ затворъ, запиране. Този текстъ е въ връзка съ чл. 108, който трѣбва да се корегира, за да нѣма после недоразумение. Въ чл. 108 е казано: (Чете) „Противъ постановленията за наложенитъ наказания по чл. чл. 106 и 107 могатъ да се подаватъ жалби до Министерството на търговията, промишлеността и труда. Издаденитъ по тия жалби постановления сѣ окончателни и не подлежатъ на обжалване“. Наказанието запиране не може да подлежи на одобрение отъ една административна юрисдикция, каквато е Министерството на търговията, промишлеността и труда. Или ще трѣбва да се даде възможностъ на странитъ да обжалватъ наказанията въ по-горна инстанция, касационенъ съдъ, апелативенъ съдъ, или окръженъ съдъ, или ще трѣбва това постановление да бѣде отдѣленъ текстъ и да останатъ само глобитъ, които министърътъ ще налага, и други нѣкои санкции по закона за стоковитъ борси, които да бѣдатъ обжалвани предъ министъра.

Министъръ Ц. Бобошевски: Това е право.

Р. Василевъ (д. сг): Тогава ще трѣбва да се каже тукъ „по отношениее глобата“.

Министъръ Ц. Бобошевски: Само по отношениее глобата.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): Да, само по отношение на глобата постановленията да се обжалватъ предъ министъра.

Н. Пждаревъ (д. сг): Каквото и да бѣде наказанието, то е за нарушение.

Министъръ Ц. Бобошевски: За тѣлеснитъ наказания и запирането не може министърътъ на търговията да издава присѣда. Това е право. Азъ съмъ съгласенъ това да остане само „по отношение на глобата“.

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: На трето четене да се уреди този въпросъ.

Р. Василевъ (д. сг): По чл. 108 азъ ще предложа една корекция, отъ която да се вижда, че само постановленията на управленията на стоковитъ борси за налагане известни санкции, съгласно тоя законъ, като отстранение и други наказания, могатъ да подлежатъ на обжалване предъ министерството. Нека само за глобитъ да ставатъ обжалванията на общо основание предъ министъра.

Председателстващъ В. Димчевъ: Значи по чл. 106 не правите предложение за измѣнение.

Р. Василевъ (д. сг): Да.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 106, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 107. Членовѣтъ на борсовата корпорация, продавачи и купувачи, които не регистрирайтъ въ борсата сключенитъ отъ тѣхъ сдѣлки въ установенитъ отъ закона и борсовитъ правилници срокове, подлежатъ за всѣки отдѣленъ случай на глоба отъ 1.000 до 10.000 л., налагана отъ управителния съветъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 107, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 108. Противъ постановленията за наложенитъ наказания по чл. чл. 106 и 107 могатъ да се подаватъ жалби до Министерството на търговията, промишлеността и труда. Издаденитъ по тия жалби постановления сѣ окончателни и не подлежатъ на обжалване“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Тѣкмо чл. 108 визира въпроса за обжалването. Не бѣхъ въ комисията, но това визирайтъ господата, които сѣ работили законопроекта. Азъ мисля, че трѣбва да се каже: „Такива борси веднага се закриваътъ по нареждане на министъра на търговията, промишлеността и труда“. Защото онуй наказание не подлежи на контролъ отъ страна на министерството, на административна юрисдикция. Трѣбва само постановлението по отношение на това наказание, закриването на борсата, да подлежи на обжалване.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): Сѣщо и глобата.

Р. Василевъ (д. сг): Тогава може да се каже „противъ постановлението за закриване на борсата може да се подаватъ жалби до министерството“. Или по-добре на трето четене ще се поправи това нѣщо.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 108, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава XII.

„Преходни разпореджания.

„Чл. 109. При основаване на стокова борса, членовѣтъ на корпорацията се приематъ отъ една временна комисия, състояща се отъ председателя и главния секретаръ на търговско-индустриалната камара, въ района на която се основава борсата, отъ директора на Българската народна банка въ сѣщия районъ и отъ председателя на мѣстния окръженъ съдъ“.

Този комисия се свиква и председателства отъ председателя на търговско-индустриалната камара.

Щомъ общото събрание на приетитъ членове на корпорацията избере делегати за управителния съветъ и този последниятъ се конституира, комисията престава да функционира.

За бележка. Ако се основе стокова борса въ пунктъ, където нѣма окръженъ съдъ, временната комисия се състои отъ двама търговци, назначени отъ министъра на търговията, промишлеността и труда по представителство на респективната търговско-индустриална камара, отъ единъ делегатъ на тази последната, който председателства, и отъ директора, или агента на мѣстния клопъ или агентура на Българската народна банка“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 109, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 110. Правилниците на всѣка стокова борса уреждатъ подробноститѣ по разнитѣ наредби на този законъ. Тѣ се изработватъ отъ управителния съветъ, одобряватъ се отъ общитѣ събрания на корпорацията и се утвърждаватъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 110, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 111. Следъ влизането въ сила на настоящия законъ ще се произведатъ избори за цѣлия съставъ на управителния съветъ на борсата. Следъ изтичане на първата година, половината отъ избранитѣ отъ общото събрание на борсовата корпорация членове излизатъ по жребие и на тѣхно мѣсто се избиратъ други. По сѣщия начинъ се постъпва и съ всѣка новооткрита борса“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 111, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 112. Нарушенията по настоящия законъ, за които не е предвиденъ специаленъ срокъ, се просрочватъ следъ изтичане на една година отъ деня на извършването имъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 112, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Томчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 113. Настоящиятъ законъ отмѣнява действующия сега законъ за борситѣ по отношение на стоковитѣ борси и влиза въ сила три месеца следъ обнародването му въ „Държавенъ вестникъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 113, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.
Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ще моля г. министра на търговията да има предъ видъ едно опущение, което е станало при отпечатването на чл. 2 отъ законопроекта. Въ първоначалния проектъ, както бѣше внесень въ Народното събрание, въ чл. 2 алинея трета се предвиждаше: (Чете) „Регистриратъ се така сѣщо и всички купко-продажби съ артикули, предметъ на борсови сдѣлки, които сѣ заключени въ града, седалище на стокова борса, и по които стойността на стоката е повече отъ 30.000 л.“ Противъ това постановление на законопроекта въ пленума никой не се обяви. Напротивъ всички смѣтаха, че то ще легне въ закона. Комисията, следователно, не е имала основания да се обяви противъ тоза постановление на законопроекта. Въ пленума се изказа пожелание сумата 30.000 л. да се увеличи на 50.000 и 70.000 л.

Министъръ Ц. Бобошевски: Въ комисията се увеличи.

Н. Пждаревъ (д. сг): Въ комисията, доколкото азъ зная, не се е решавало премахването на тази алинея, а се е решило да се увеличи сумата отъ 30.000 на 50.000 л. — това, което е поддържано и отъ г. министра. Съ това постановление на чл. 2 знамъ, че и сега е съгласень г. министърътъ на търговията.

Министъръ Ц. Бобошевски: Да, съгласень съмъ. Понеже на второ четене не може да се поправи, утре при трето четене ще направя предложение.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ако това постановление не фигурира въ чл. 2, той ще бѣде въ противоречие съ постановлението на чл. 72, който се гласува, и на чл. 35, който говори за такситѣ, които се събиратъ отъ стоки, предметъ на стоковни сдѣлки.

Азъ моля г. министра да направи тази поправка.

Министъръ Ц. Бобошевски: Усвоявамъ становището на г. Пждаревъ и на трето четене ще направя едно предложение отъ моя страна.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Минаваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за гражданското сѣдопроизводство.

Моля г. секретаря да го прочете.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ правя предложение, г. председателю, законопроектътъ да не се чете, защото е много дълтъ и четенето му ще отнеме цѣли два часа. Всички народни представители сѣ го челли, иматъ го на рѣка и моля законопроектътъ да се счита за прочетенъ.

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: Съгласно правилника, да се прочетатъ само мотивитѣ и членове първи и последень.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Добре. Моля г. секретаря да прочете мотивитѣ и първия и последния членъ отъ законопроекта.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита мотивитѣ, чл. 1 и последния членъ, 1034, отъ законопроекта — вж. прил. Т. I, № 46)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. Петко Палиевъ.

Н. Тоналовъ (д. сг): Да се отложатъ дебатитѣ за утре.

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: Понеже има желание утре да започнатъ дебатитѣ по законопроекта и понеже времето е напреднало, и азъ моля дебатитѣ да почнатъ утре.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Добре.
Ще опредѣлимъ дневния редъ за утрешното заседание.
Председателството предлага за утрешното заседание следния дневенъ редъ:

1. Трето четене на законопроекта за стоковитѣ борси.
2. Първо четене на законопроекта за разрешаване на Велико-търновската градска община да сключи заемъ.
3. Първо четене на законопроекта за разрешаване на Ямболската градска община да сключи заемъ.
4. Първо четене на законопроекта за временното измѣнение на чл. 126 отъ закона за тютюна.
5. Първо четене на законопроекта за гражданското сѣдопроизводство. (Разисквания)

Който приематъ този дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 10 ч. 4 м.)

Подпредседателъ: В. ДИМЧЕВЪ

Секретаръ: Г. КРЪСТЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Отпуски , разрешени на народните представители: Димитър Нейковъ, Коста Лудчевъ, Димитър Бъровъ, Георги Семерджиевъ, Димитър Икономовъ, Милчо Милевъ, Владимиръ Начевъ, Иванъ Петровъ, Калоянъ Маноловъ, Страшимиръ Георгиевъ, Димитър Караншевъ, Александъръ Радоловъ, Димитър Гешевъ, Христо Горневъ, д-ръ Константинъ Станишевъ, Пандо Сидовъ, Колю Коджаклиевъ и Владимиръ Димитровъ	907	нея презъ 1928 г. машини, тѣхнитѣ части, консомативни материали и пособия (Приемане)	910
Указъ № 2 отъ 3 мартъ 1928 г., съ който се приема оставката на министра на железниците, пощитѣ и телеграфитѣ К. Георгиевъ и се възлага на министра на народното просвѣщение Н. Найденовъ управлението на Министерството на железниците, пощитѣ и телеграфитѣ. (Прочитане отъ министър-председателя А. Ляпчевъ и разискване по сѣщия указъ)	907	2) за приемане на държавна служба Михай Сабо, унгарски подданикъ, и Йосифъ Шквара, чехословашки подданикъ (Приемане)	910
Законопроекти:		3) за приемане на общинска служба чужда подданица (Приемане)	910
1) за разрешаване на Велико-търновската община да сключи заемъ. (Съобщение)	907	4) за одобряване на новия български текстъ, който ще замѣни сегашния, на чл. 21, алинея втора отъ конвенцията между Царство България и Чехословашката република относително взаимната правна защита и съдебна помощъ въ областта на гражданското и търговското право, подписана въ София на 15 май 1926 г., обнародвана въ „Държавенъ вестникъ“ брой 282 отъ 17 мартъ 1927 г. (Приемане)	910
2) за разрешаване на Ямболската градска община да сключи заемъ (Съобщение)	907	5) за одобряване международнитѣ конвенции, за автомобилното движение и движението изъ птищата (Приемане)	910
3) за временно измѣнение на чл. 126 отъ закона за тютюна (Съобщение)	907	6) за задържане на окръжна служба по ведомството на Министерството на общественитѣ сгради, птищата и благоустройството руски подданици-специалисти, както и за приемане на нови такива на общинска служба, докато се явятъ българи за сѣщитѣ служби (Приемане)	911
4) за отмѣнение на закона за общъ български правописъ (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	910	7) за приемане на държавна и окръжна служба по ведомството на Министерството на земледѣлнето и държавнитѣ имоти, руски подданици, ветеринарни лѣкари (Приемане)	911
5) за стоковитѣ борси (Второ четене)	913	8) за продължение съ още три години оставането на държавна и окръжна служба, руски подданици, ветеринарни лѣкари (Приемане)	911
6) за гражданското сѣдопроизводство (Първо четене — прочитане)	923	Дневенъ редъ за следующето заседание	923
Предложения:			
1) за освобождаване Държавната печатница отъ мито, данъци, такси и бери за внасянитѣ отъ			